...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

№ 258 (8165)
НОЯБРИИН 2
ПЯТНИЦА
1956 он

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэн.

Советскэ Союзай болон бэшэ социалистическэ гүрэнүүдэй хоорондохи хани барисаае, харилсаа холбоое хүгжөөхэ, саашадань бэхижүүлхэ үндэһэ һуури тухай

ССР Союзай Правительствын ДЕКЛАРАЦИ

...тскэ Социалистическэ Республикануудай Сою... ...адын харилсаануудай эбдэршэгүй үндэһэ һуу... бүхы гүрэнүүдэй хоорондо амгалан ёһоор зэргэ ...байха, хани барисаатай ба харилсаа холбоотой ...гэһэн политика мүн байһан ба байнашье.

...политика социалистическэ оронуудай хоорондо... ...лбоо харилсаан дотор үлэмжэ гүнзэгыгөөр, эрид ...ар бэелүүлэгдэнэ. Социалистическэ общество ...улгын нэгэ адли удхата сурталаар, пролетарска ...национализмын гол ёһонуудые баримталан нэгэ... социалистическэ нацануудай агуу ехэ эбтэ ха... ...тай оронууд өөһэдынгөө холбоо харилсаануудые ...тэгшэ эрхын, территориальна бүрин бүтэн байл... ...үндэлэлгын, гүрэнэй бэеэ даанхай болон өөрын ...байдалай, өөр өөрынгөө дотоодын хэрэгүүдтэ ...ралсахагүй ябадалай гол ёһо дээрэл байгуулжа ...а байна. Энэ ушар хадаа экономическа, полити... ...болон культурна талаар социалистическэ эбтэ ...саатай оронуудай ахадүүгэй нягта барисаа хол... ...улам бэхижүүлхэ гэжэ хараална.

...эйн хоёрдохи дайнда фашизмын бута сохигдо... ...һүүлээр энэ үндэһэ һуури дээрэ Европын болон ...хэдэ хэдэн оронууд дотор арадай демократиин ...байгууламжа тогтоогдоо, бэхижээ, өөрынгөө ...хүсые харуулаа.

...түрэ байгууламжа тогтоохо, олониитын харил... ...удай гүнзэгы ехэ революционно шэнэдхэн бай... ...та хэхэ үедэ бага бэшэ бэрхэшээлнүүд, шиидхэг... ...зорилгонууд болон элитэ алдуунууд, тэрэ тоодо ...листическэ оронуудай хоорондохи хани харилсаа... ...шье бии байгаа. Социалистическэ гүрэнүүдэй ...дохи харилсаануудтахи адли тэгшэ эрхын ёһо ...ые багадхаһан хазагайралга болон алдуунууд ...байгаа.

...етскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX ...здэ хазагайралга болон алдуунуудые эрид шууд ...шаагаа. Тиигээд бусад социалистическэ оронууд... ...рилсахадаа арадуудай тэгшэ эрхын ленинскэ ёһо ...ые Советскэ Союз эрид шууд бэелүүлхэ ёһотой ...зорилго табяа. Тус съезд шэнэ ажабайдал бай... ...зам дээрэ гараһан орон бүхэнэй түүхые болон ...лгаануудые хүсэд хараадаа абалсаха шухала ...заһан байна.

...тскэ Правительство XX съездын энэ түүхэтэ ...эбэринүүдые хэрэг дээрэ эрид шууд бэелүүлээ. ...листическэ гүрэн бүхэнэй бэеэ даанхай байда... ...хиха гэһэн эбдэршэгүй үндэһэ һуури дээрэ со... ...тическэ оронуудай хоорондохи хани барисаа ...харилсаа холбооё саашадань бэхижүүлхэ эрхэ ...тэдэ шиидхэбэринүүдынь бии болгоно.

...эй үедэ болоһон юумэнүүдэй баталан гэршэлэн ...һанай ёһоор, бусад социалистическэ оронуудтай, ...үүндэ экономическа болон сэрэгэй талаар хол... ...рилсаа тогтоохододоо, Советскэ Союзай хараа шу... ...ямар байха тухайнь зохихо мэдүүлгэ хэхэ шуха... ...лоо.

...иональна бэеэ даанхай байдалай, экономическа ...саануудтаа бэе бэедээ ашаг туһатай ба тэгшэ ...эй байха ёһо гуримые эбдэхэ ямар нэгэн арга ...ые үгы болгохын тулада Советскэ Пра... ...льство социалистическэ оронуудай хоорондохи ...мическа холбоо барисаае саашадань хүгжөөхэ ба ...үүлхэ ябадалые хангамаар хэмжээнүүдые бусад ...листическэ түрэнүүдэй правительствонуудтай хам... ...шэн хэлсэхээр бэлэн байна.

...ёһо гурим советнигүүдтэшье хамаатай байха ...эй. Олониитын шэнэ байгуулалтын тогтожо бай... ...рүүшын үедэ Советскэ Союз арадай демократиин ...удай правительствонуудай гуйлтаар тус оронууд... ...женернүүдые, агрономуудые, научна хүдэлмэри... ...дые, сэрэгэй советнигүүдые гэхэ мэтэ нэгэ хэды ...жэлтэдые эльгээһэниинь мэдээжэ. Һүүлэй ...Советскэ Правительство өөрынгөө советни... ...е гэдэргэнь дуудажа асарха тухай асуудал со... ...тическэ гүрэнүүдэй урда нэгэтэ бэшэ табиһан ...юм.

...өө үедэ арадай демократиин оронууд дотор ...болон сэрэгэй байгуулалтада али бүхы талаа... ...ргэжэһэн өөһэдын национальна кадрнуудай ...олоһонтой дашарамдуулан тус оронууд дотор ...Р-эй советнигүүдэй саашадаа байһанай хэрэг бии ...үгы гү гэһэн асуудалые бусад социалистическэ ...үүдтэй хамтадаа хойшолуулангүйгөөр хаража ...р болоо гэжэ Советскэ Правительство тоолоно. ...етскэ Союз болон арадай демократиин оронуудай ...дохи холбоо харилсаанай шухала үндэһэ һуу... ...сэрэгэй талаар абажа үзэхэдэ, Варшавска до... ...болоно. Тус договорой ёһоор, тэрээндэ хабаа... ...д политическэ болон сэрэгэй талаар зохихо уялганууды, тэрэ тоодо «арадуудайнгаа амгалан тайбан ажалые аршалан хамгаалхын, хилэнүүд болон территориингоо ойроо хүртэшэгүйе сахихын ба ээрхэг түримхэй добтолгоһоо хамгаалхын тулада оборонно хүсэ шадалые бэхижүүлгын шухала хэмжээнүүдые» абаха гэһэн уялга өөһэд дээрээ даажа абаһан байна.

Варшавска договортой болон правительственна хэлсээнүүдтэй зохилдуулан советскэ сэрэгэй частьнууд Венгерскэ болон Румынска республиканууд дотор байжа байһаниинь мэдээжэ. Дүрбэн гүрэнүүдэй Потсдамска хэлсээнэй болон Варшавска Договорой үндэһөөр советскэ сэрэгэй частьнууд Польско республика дотор бии байна. Арадай демократиин бусад оронууд дотор советскэ сэрэгэй частьнууд үгы.

Социалистическэ оронуудай аюулгүй байдалые хангаха зорилгоор Советскэ Правительство дээрэ заагдаһан оронууд дотор байжа байдаг советскэ сэрэгүүд тухай асуудалые бусад социалистическэ оронуудтай— Варшавска договорто хабаадагшадтай — хамтадаа хаража үзэхөөр бэлэн байна. Варшавска договорто хабаадагша али нэгэн гүрэнэй сэрэгүүдые Варшавска договорто хабаадагша нүгөөдэ гүрэнэй территори дээрэ байлгаха ябадал хадаа тус договорто хабаадаһан бүхы гүрэнүүдтэй хэлсэгдэжэ, тусхайта гүрэнэй гуйлтаар лэ тэдэ сэрэгүүдые байлгаһан гү, али байлгаха асуудал шиидхэгдэхэ гэһэн ниитэ ёһо гуримһаа тиихэ зуураа Советскэ Правительство үндэһэлнэ.

Венгридэхи болоһон юумэтэй дашарамдуулан, Советскэ Правительство мэдүүлгэ хэхэ шухала гэжэ тоолоно. Арадай демократическа байгууламжын үндэһэ һуури дээрэ ехэ хүгжэлтэ туйлаһан Венгриин ажалшад экономическа байгуулалтадахи ехэ дутуу дундануудые усадхаха шухала гэжэ, арад зоной материальна байдалые улам һайжаруулха гэжэ, гүрэнэй аппарадта албан хойрог ябадалтай тэмсэхэ гэжэ асуудалай зүбөөр табиһыень тэндэ болоһон юумэн харуулаа. Зүгөөр ажалшадай энэ зүб хүдэлөөндэ удангүй хархис реакциин болон контрреволюциин хүсэнүүд нялдажа, Венгридэхи арадай демократическа түрэ байгууламжын үндэһэ һууриие һандаргахын ба тэндэ хуушанай помещигүүдэй, капиталистическэ гуримые һэргээн бодхоохын тулада ажалшадай зарим хубиин тиигэжэ дураа гутаһые һамбаашалха гэжэ һэдэнэ.

Венгридэхи болоһон юумэнүүд дэбэржэ ерэхэдээ шуһа адхалгада хүргэһыень Советскэ Правительство бүхы советскэ арадта адли гүнзэгы ехээр шанална.

Город дотор гурим байгуулхадань Венгерскэ арадай армида, засагай Венгерскэ органуудта туһалхын тулада Советскэ Правительство Венгерскэ арадай правительствын гуйлтаар советскэ сэрэгэй частьнуудые Будапештдэ оруулха гэһэн зүбшэл үгтөө һэн.

Венгридэ советскэ сэрэгэй частьнуудай саашадаа байха ябадал оршон байдалые үшөө шангадхаха шалтагаан боложо магад байһаниие хараада абан, Советскэ Правительство Венгерскэ правительствын шухала гэжэ тооломсоор Будапешт городһоо советскэ сэрэгэй частьнуудые гаргаха тэһэн заабари өөрынгөө сэрэгэй командованида үгэһэн байна.

Гэхэтэй хамта, Советскэ Правительство Венгриин территори дээрэ советскэ сэрэгүүдэй байлган тухай асуудалаар Венгерскэ Арадай Республикын правительствотай Варшавска договорто бусад хабаадагшадтай зохихо хэлсээнүүдые хэхээр бэлэн байна.

Арадай Демократическа Венгриин социалистическэ туйлалтануудые хамгаалга хадаа мүнөө үедэ венгерскэ хүдэлмэришэдэй, таряашадай, интеллигенциин, бүхы ажалша арадай гол, нангин уялгань болоно.

Социалистическэ оронуудай арадууд орон бүхэнэй хүдэлмэришэдэй, таряашадай, интеллигенциин эршэмтэй шанга тэмсэлээр болон ажалаар туйлагдаһан, бэхижүүлэгдэһэн арадай демократическа түрэ байгууламжын үндэһэ һууриие һандаргаха арга гадаадын болон дотоодын хархис хүсэнүүдтэ олгохогүй гэжэ найдаһанаа Советскэ Правительство мэдүүлнэ. Өөһэдынгөө оронуудай демократическа үндэһэ һууриие, бэеэ даанхай байдалые саашадань бэхижүүлхэ зам дээрэхи бүхы һаалтануудые зайсуулаад, орон бүхэнэй социалистическэ үндэһэ һууриие тэрэнэй экономикые, тэрэнэй культурые, бүхы ажалшадай материальна жаргалта байдалые болон культурна хэмжээе таһалгаряагүй дээшэлүүлхын түлөө, саашадань хүгжөөхын түлөө бүхы хүсэл оролдолгоёо тэдэнэр гаргаха байха. Эб найрамдалай болон социализмын агуу ехэ хэрэгые бэхижүүлхын тулада социалистическэ оронуудай ахадүүгэй нэгэдэл болон харилсан туһалалсалгые бэхижүүлхэ байха.

1956 оной октябриин 30.

Сириин Республикын Президент Шукри Куатли Москва ерэбэ

...Р-эй Верховно Соведэй Пре... ...эй ба К. Е. Ворошиловай ...ар албан тушаалай хэрэгээр ...скэ Союз ерэһэн Сириин Рес... ...н Президент Шукри Куат... октябриин 31-нэй үдэшэлэн ...халуунаар угтаба. Кремль... ...тральна аэродром хүрэтэр ...н харгы Сириин ба Советскэ ...гүрэнэй тугуудаар, араб ...хэлэнүүд дээрэ Сириин ба ...Зүүн зүгэй гүрэнэй гай... ...та ажал-ябуулагша Пре... ...Шукри Куатлиие амаршал... ...нүүдтэй улаан бүдүүд байна. ...вагай хэдэн зуун ажалшад, ...тын түлөөлэгшэд центральна ...ом дээрэ суглараа. Хүндэтэ ...ние угтахын тулада СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй министр Д. Т. Шепилов, РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. П. Тарасов, СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо П. Т. Комаров, министрнүүд, Советскэ Союзай маршалнууд, генералнууд, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй министерствын харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд эндэ ерээ.

Угтагшадай дунда СССР-тэ түлөөлэгдэһэн дипломатическа хэдэн түлөөлэгшэдэй толгойлогшод байлсаа.

Сириин Президентын һуужа ябаһан самолёт 17 час 15 минутада бууба. Сириин Президент Шукри Куатлиин һамгантаяа, басагантаяа самолёдһоо буухадань нүхэд К. Е. Ворошилов, Н. А. Булганин, Д. Т. Шепилов мэндэшэлбэ. Президенттэй хамта Хүдөө ажахын министр Рашад Джабри, Гадаадын хэрэгүүдэй министр Салах Эд-Дин Битар, Оборонын министр Абдул Хассиб Реслан болон бусад тусхай тушаалтан ерэлсээ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов микрофоной урда амаршалгын үгэ хэлэбэ.

Сириин Президент Шукри Куатли харюугай үгэ хэлээ.

(ТАСС).

Египедтэ эсэргүүгээр хэһэн ээрхэг түримхэй добтолго тухай

Советскэ Правительствын МЭДҮҮЛГЭ

Египедтэ ээрхэг түримхэй добтолго хэгдэжэ байна. Израильска сэрэгүүд энээнэй газар дээрэ добтолон ороод, английска, французска сэрэгүүдэй эндэ орохо аюул гараад байна.

Октябриин 29-нэй һүни израильска сэрэгүүд Египедэй хилэ дабаад, дайгаар добтолон, Суэцкэ канал тээшэ шэглэн Синайска хахад арал дээгүүр дабшаа.

Израильска правительствын энэ ябуулгые ээрхэг түримхэй добтолго, Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Уставые сэхэ эбдэһэн ябадал гэжэ тоологдоно. Израильска сэрэгүүдэй добтолон ороһон ушарые һамбаашалаад лэ арабска гүрэнүүдэй газар дээрэ, илангаяа Суэцкэ канал шадар баруун гүрэнүүдэй, түбхын түрүүндэ Англи ба Франциин сэрэгүүдээ оруулха гэһэн зорилготой байһыень баримтанууд харуулна. Америкын Холбоото Штадуудай, Англиин, Франциин 1950 оной колониалистска декларацяар ээрхэг түримхэй аашаяа баруун гүрэнүүд далдална. Теэд тэрэнь арабска бүхы гүрэнүүдээр нэгэн һаналаар буруушаагдаһан байна. Зүүн зүгтэ колониальна дарлалтые дахин һэргээхын түлөө оролдожо байһан ээрхэг түримхэй бүлэгүүдэй тухиралтаар аашалжа, Израилиин правительство колониализмда эсэргүүгээр тэмсэл хэжэ байһан арабска бүхы арадуудта, Зүүн зүгэй бүхы арадуудта заналта хээ. Онсо яаралтай хэмжээ абахые һэдэдэг Израилиин зонхилхы бүлэгүүдэй хадууржа ябаһан замыень түбхын түрүүндэ Израилиин гүрэндэ, тэрэнэй ерээдүйдэ ехэ хоротой ба аюултай байха болоно.

Израилиин правительствын сэрэгээр добтолон ороһоной һүүлээр Израиль Египет хоёрой хоорондохи сэрэгэй тулалдаае болюулха хэбэртэйгээр Египедэй тон шухала газарнууд бологшо Суэц, Порт-Саид, Исмаили гэгшэдтэ өөһэдынгөө сэрэг оруулха зүбшэлөө үгэхэ гэһэн хашалта Англи, Франци октябриин 30-да хэһэн байна. Оронойнгоо өөрын эрхэтэ байдал ба газар дайдынгаа ойроо хүртэшэгүйе хамгаалжа байһан Египедэй правительствын энэ эрилтыень буруушаахадань Англи, Франци Египедэй газар дээрэ өөһэдынгөө сэрэгые буулгахаяа эльгээһэн байна. Иигэжэ Англи ба Франциин правительствонууд Египедтэ эсэргүү сэрэгэй добтолго хэхэдээ бэеэ даанхай египетскэ гүрэнэй хуулита эрхые бүдүүлигээр эбдэбэ гээшэ.

Англи ба Франциин правительствонуудай иимэ аашанууд Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин зорилго ба ёһо гуримтай таарахагүй, ООН-эй гэшүүдэй—гүрэнүүдэй бэедээ даажа абаһан уялгануудые бүдүүлигээр эбдэһэн ябадал, Египедэй гүрэндэ эсэргүүгээр хэһэн агресси болоно.

Англи, Франци ба Израилиин правительствонуудай Египедтэ хэһэн ээрхэг түримхэй аашыень Советскэ Союзай Правительство эрид шууд буруушаана. Национальна бэеэ даанхай байдалаа хамгаалжа байһан Египет арадай үнэн зүб тэмсэлдэнь бүхы дэлхэйн эб найрамдалда дуратай арадууд таларханrяар хандана.

Дүтын ба Дунда Зүүн зүгтэхи райондо эб найрамдал ба амгалан байдалые байгуулхын тулада Египедтэ Англи, Франци ба Израилиин хэһэн сэрэгэй добтолгые болюулхын тулада, эдээнэй сэрэгые Египедэй газар дээрэһээ дары гаргаха хэмжээ Аюулгүйн Совет түргэнөөр абаха ёһотой гэжэ Советскэ Правительство тоолоно.

Египедтэ эсэргүүгээр хэгдэһэн ээрхэг түримхэй аашануудһаа хожомоо гараха аюултай хойшолонгуудай түлөө бүхы харюусалгань эб найрамдалые ба аюулгүй байдалые эбдэһэн, агрессиин замда ороһон правительствонуудта тохогдохо гэжэ Советскэ Правительство тоолоно. 1956 оной октябриин 31.

Афганистанай Премьер-Министр Үндэр дээдэ тушаалта Сардар Мухаммед Даудай Советскэ Союзда ерээд байһан тухай

СОВЕТСКО-АФГАНСКА КОММЮНИКЕ

Дээдэ тушаалта СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинай уряалаар Афганистанай Королевствын Премьер-Министр Королевскэ Үндэр Дээдэ тушаалта Сардар Мухаммед Дауд Афганистанай Королевскэ Правительствын үндэр дээдэ тушаалтай хүнүүдтэй хамта 1956 оной октябриин 17-до (энэнь 1335 оной Хирджи-шамсигай, мизанай 24-тэй адли) Москва ерээ.

Афганистанай Королевскэ Правительствын Үндэр дээдэ тушаалта Премьер-Министр СССР-тэ ерээд байха үедөө СССР-эй Правительствын хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзаһан ба хэлсээ хэһэн байна.

Афганистанай Королевскэ Правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй СССР-эй Правительствын хүтэлбэрилэгшэдтэй хэһэн уулзалга ба хэлсээнүүдынь үнэн зүрхэнэй хани барисаанай оршон байдалда үнгэрөө, энэнь хоёр оронуудай үни удаан саг соо хани барисаатай байһанһаань болоо; эдэ хэлсээнүүдэй үедэ хоёр талые һонирхоһон асуудалнуудаар һанамжанууд хэлсэгдээ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинай Кабулда айлшалха үедэ 1955 оной декабриин 18-да (энэнь 1334 оной гоусай 25-тай адли,) абтаһан хамтын мэдүүлгые хүсэндэнь үлөөхэ гэжэ хоёророной хүтэлбэрилэгшэд һаналаа андалдаад байхадаа хэлсээ. Энэ мэдүүлгын бэелүүлэгдэжэ байхада хоёр оронуудай арадуудта туһатай байна гэжэ эдэнэр баяртайгаар тэмдэглэнэ.

Дэлхэйн арадууд ба нацануудай дам дамаа хүндэлэлсэһэнэй, этигэлсэһэнэй үндэһэн дээрэ бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал, амгалан байдал бэхижүүлхэ хүсэлэнтэй байһанаа хоёр ороной хүтэлбэрилэгшэд дахин мэдүүлнэд. Мүн Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин үнэн сэхэ гэшүүд байһан туладаа ООН-эй Уставай ба Бандунгска конференциин ёһо заабаринуудые хүндэлжэ байһанаа баһа дахин батална. Гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаануудай бүхы асуудалнууд хани ёһоной хэлсээнүүдые хэжэ шиидхэгдэхэ ёһотой, арсалдаанууд эбэй ёһоор, бэе бэеэ хүндэлэлсэһэнэй ба ойлголсоһоной үндэһөөр шиидхэгдэхэ ёһотой гэжэ тэдэнэр хоюулан адляар һанана.

Хүнэй эрхые хүндэлхэ, арадууд ба нацануудай өөһэдынгөө байдалые сүлөөтэйгөөр байгуулха гээшын шухалые гүнзэгыгөөр ойлгожо байһанай үндэһөөр хоёр ороной хүтэлбэрилэгшэд политическэ ба экономическа бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэжэ байһан арадууд ба нацануудай үнэн зүйтэй эрмэлзэлгые дэмжэжэ байһанаа дахяад мэдүүлнэ.

Хоёр ороной хүтэлбэрилэгшэд хоорондохи үнэн зүрхэнэйнгөө хани ёһоной харилсаагаа бэхижүүлхые хүсэжэ байһанаа мэдүүлээ. Бэе бэеэ хүндэлэлсэһэнэй, зэргэлээд байһан хани хоёр оронуудай эбтэй, һайн һайхан харилсаатай байһанай үндэһөөр өөһэдынгөө арадуудай ажабайдалые һайжаруулха хэрэгтэ туһалалсаха ба хани харилсаагаа үргэдхэхэ гэжэ шиидэбэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ
Н. БУЛГАНИН.

Афганистанай Королевскэ Правительствын
Премьер-Министр САРДАР МУХАММЕД ДАУД.

Москва город, 1956 оной октябриин 30, энэнь 1335 оной хирджи-шамсигай акрабын 7-той адли.

Советско-Афганска коммюникедэ гар табигдаба

Афганистанай Премьер-Министр Үндэр Дээдэ тушаалта Мухаммед Даудай Москвада ерээд байһан тухай Советско-афганска коммюникедэ октябриин 30-да московско сагаар 18-час 25 минутада Кремлевско Ехэ ордон соо гар табигдаа.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, Афганистанай Королевскэ правительствын Премьер-Министр Мухаммед Дауд коммюникедэ гар табяа.

Гар табилгын болоходо нүхэд Л. М. Каганович, В. М. Молотов, Н. С. Хрущев, Г. К. Жуков, Д. Т. Шепилов, СССР-эй Культурын министр Н. А. Михайлов, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо В. С. Семенов, СССР-һээ Афганистанда байдаг Посол М. В. Дегтярь, СССР-эй МИД-эй Протокольно таһагые даагша Ф. Ф. Молочков, СССР-эй МИД-эй Дунда ба Зүүн зүгэй оронуудай таһагые даагшын уялга дүүргэгшэ А. П. Павлов байлсаа.

Гар табилгын болоходо афганска талаһаа Премьер-Министрын Нэгэдэхи орлогшо Али Мухаммед, дотоодын хэрэгүүдэй Министр Абдул Хаким, Афганистанай МИД-эй Ниитэ-политическэ департаментын начальник Абдул Рахман Пажвак, Афганистанһаа СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Гулям Яхья Тарзи байлсаа.

Афганистанай Премьер-Министр Мухаммед Дауд Москваһаа мордобо

Советскэ Правительствын уряалаар СССР-тэ ерэһэнээ Афганистанай Премьер-Министр Үндэр дээдэ тушаалта Сардар Мухаммед Дауд, энээнтэй сугтаа ябаһан тусхайта хүнүүд октябриин 31-нэй үглөөгүүр Москваһаа мордобо. Тэдэнэр Ташкент ороод, эндэ байд гээд эхэ ороноо бусаха.

Афганска правительствые толгойлогшын Советскэ Союзда айлшалһаниинь хадаа СССР ба тэрээнэй урда зүгэй хүршэ Афганистан хоёрой һайн хани барисаатай байһыень харуулаа. Москваһаа гадна айлшад Сталинград, Баку, Сочи, Киев, Ленинградаар ябаа. Советскэ хүнүүд тэдэниие хаа хаанагүй үнэн зүрхэнһөө халуунаар угтаа.

Афганистанай ба Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар шэмэгдэһэн центральна аэродром һүртэй гоёор харагдана. Премьер-Министр Мухаммед Даудай мордоходо эндэ хүндэлэлэй харуул жагсаагдаа.

Самолёдуудай ниидэхэ саг дүтэлжэ байна. Афганска правительствые толгойлогшо Мухаммед Дауд, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, Л. М. Каганович, Г. К. Жуков, Д. Т. Шепилов, Афганистанай Премъер-Министрын орлогшо Сардар Али Мухаммед болон афганска, советскэ тусхай тушаалтан самолёдой ниидэдэг поли дээрэ гараба.

СССР-тэ Афганистанһаа байдаг посол Гулям Яхья Тарзи, Москвадахи дипломатическа түлөөлэгшэнэдэй толгойлогшонор, советскэ болон гадаадын журналистнууд үдэшэгшэдэй дунда байлсаа.

Премьер-Министр Мухаммед Даудта хүндэтэ харуулай начальник рапорт үгэнэ. Афганистанай ба Советскэ Союзай гүрэнэй гимннүүд дуулагдаба.

Н. А. Булганин үгэ хэлэжэ айлшадта хандаба:

Үндэр дээдэ тушаалта Та!
Господинууд!

Мүнөөдэр айлшадаа үдэшэжэ байхадаа Үндэр дээдэ тушаалта Мухаммед Даудай, мантай хани барисаатай түрэнэй Премьер-Министр ба манай хүндэлжэ байһан афганска бусад айлшадай Советскэ Союзда ерэһэндэнь ехэ дуратай байһанаа Советскэ Правительствын үмэнэһөө үшөө дахин мэдүүлхые хүсэнэб.

Афганска айлшадые советскэ арадай баяртай һайнаар хүндэлжэ угтаһаниинь эб найрамдалда дуратай афганска арадта советскэ хүнүүдэй гүн гүнзэгы дуратай, хани барисаатай байхые хүсэжэ байһыень харуулна. Үндэр дээдэ тушаалта Мухаммед Дауд манай орон дотор ябажа байхадаа манай оронтой, манай арадтай хани барисаатай байһанаа хэдэн дахин мэдүүлһэндэнь бидэнэр баясанабди.

Үндэр дээдэ тушаалта Танда, тантай хамта ябаһан хүнүүдтэ аян замаа амжалтатайгаар дүүргэжэ, амгалан һайн эхэ ороноо бусахыетнай хүсэнэбди.

Манай арадай зүгһөө, Советскэ Правительствын зүгһөө афганска арадта амар мэндые ба һайн һайханиие хүсэжэ байһыемни дамжуулхыетнай гуйнаб.

Баяртай, харгыдаа һайн ябахыетнай хүсэнэб!

Мухаммед Дауд харюугай үгэ хэлэхэдээ иигэжэ мэдүүлбэ:

— Дээдэ тушаалта маршал Булганинһаа, дээдэ тушаалта господин Хрущевһоо абаһан уряалай ёһоор манай хүршэ ба хани барисаатай гүрэн — Советскэ Союз дотор ябажа дүүргээд байхадаа, мүнөө өөрынгөө үмэнэһөө, мүн намтай сугтаа ябагшадай үмэнэһөө һайнаар, халуунаар угтаһанайнь түлөө үнэн зүрхэнһөө баярые хүргэнэб.

Зол жаргалтай, амгалан һайн байхыень советскэ арадта хүсэнэб, манай хани барисаата харилсаанай бүри бэхижэхые хүсэнэб.

Советскэ орон дотор бидэнэрэй аяншалжа ябахада хаанашье ерээ һаамнай, талархангяар, үнэн зүрхэнһөө угтадаг байгаа. Тиимэһээ һайнаар угтаһанайнь түлөө би үшөө дахин үнэн зүрхэнһөө баярые хүргэнэб.

Һайнние хүсөөд мордохо зуураа, үнэн зүрхэнһөө баярые хүргэнэб.

***

Ташкент, мүн саашаа Кабул ошолсохоор СССР-һээ Афганистанда байдаг посол М. В. Дегтярь, тэрэшэлэн Москвадахи Афганска посольствын сэрэгэй атташе генерал-майор Абдул Раззак Майванд айлшадтай хамта мордолсоо.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Тодорхой экономикые һонирхон шудална

КПСС-эй XX съездын табиһан зорилтэнүүдэй ёһоор пропагандистска хүдэлмэриие һайжаруулхын, тэрээниие ажабайдалтай, аймагай, колхозуудай, МТС-үүдэй ажахытай нягтаар холбожо ябуулдаг болохын зорилгоор партийна һуралсалай шэнэ жэлдэ эмхитэйгээр бэлэдхэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдаа һэн. КПСС-эй Курумканай айкомой пленум дээрэ партийна һуралсалай шэнэ жэлэй зорилгонууд тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Энэ асуудал мүн бүхы партийна эхин организацинуудта зүбшэн хэлсэгдээ һэн. Партийна һуралсал тухай асуудалые зүбшэн хэлсэлгэ, энэ асуудалаар КПСС-эй ЦК-гэй гаргаһан тогтоолтой коммунистнуудые танилсуулһан ушар партийна пропагандые эмхитэйгээр эхилхэ хэрэгтэ туһалаа. Партийна суглаан дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, коммунистнууд партийна һуралсал эмхидхэхэ тушаа хэдэн үнэтэ дурадхалнуудые оруулаа.

Партиин айком мүнөө жэлдэ партийна һуралсал эмхидхэхэдээ коммунистнуудай дурадхалнуудые харааддаа абаһан байна. Олонхи коммунистнууд хүдөө ажахын экономико ба мүнөө үеын политика шудалха кружогуудые эмхидхэхэ гэһэн дурадхал, һанамжа оруулһан байгаа. Тиимэһээ колхозуудай, МТС-үүдэй партийна организацинуудта, партийна гэгээрэлэй кабинедэй дэргэдэ хүдөө ажахын экономико шудалха семинарнууд эмхидхэгдээ. Тэндэ колхозуудай, МТС-үүдэй хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд һуралсана.

Хүдөө ажахын тодорхой экономико шудалха семинарай түрүүшын занятинууд коммунистнуудые ехээр һонирхуулаа.

Молотовой нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин семинарай түрүүшын заняти «Колхозой ажахын үнгэрэгшэ жэлэй дүнгүүд, шэнэ жэлэй зорилгонууд» гэһэн темээр үнгэргэгдөө. Партийна организациин секретарь Г. Дамбаев тус кружок хүтэлбэрилнэ. Түрүүшынь заняти яһала һайнаар үнгэрөө. Кружогойхид энэ темые эдэбхитэйгээр зүбшэн хэлсэжэ, колхозой ажахые саашадань хүгжөөхэ талаар өөһэдынгөө һанамжануудые дурадхаһан байна.

Центнер һү, мяха, ноохо абахадаа манай колхоз хэды ажалта үдэр гарганаб, продукци абалгада гаргашалагдадаг ажал ба зөөри багадхаха арганууд бригадануудта, фермэнүүдтэ хозрасчет нэбтэрүүлгэ гэһэн темэнүүдээр ээлжээтэ занятинууд үнгэргэгдэхэ юм.

Колхозуудай тодорхой экономико шудалха кружогууд колхозой ажахые шэнжэлэн шудалха, бригада, фермэ, гүүртэ бүхэнэй продукци абалгада гаргашалагдаһан ажал ба зөөри тоолон тодоруулжа, ажал хэрэгэй ямараар эрхилэгдэжэ байһаниие тодоруулха, дутагдалнуудые элирүүлхэ арга олгоно.

Мүнөө үеын политика шудалха кружогуудай занятинууд мүн лэ кружогойхидые ехээр һонирхуулна. Аймаг соомнай 200 шахуу коммунист Парти, Правительствын тогтоолнуудые, нютагай партийна, советскэ органуудай шиидхэбэринүүдые, уласхоорондын байдалые иимэ кружогуудта ябажа мүнөө жэлдэ шудалжа байна.

Партиин айкомой партийна гэгээрэлэй кабинедтэ болоһон мүнөө үеын политика шудалха кружогой түрүүшын занятида (пропагандистнь нүхэр Д. Д. Очиров) «Суэцкэ канал тухай асуудал» гэһэн темээр хөөрэлдөө үнгэргөө. Кружогой һурагшад олон асуудалнуудые лекторһээ һураа. Ээлжээтэ занятяа энэ кружогойхид Хитадай Коммунистическэ партиин VIII съездын материалаар үнгэргэхэ гэжэ шиидээ.

Байгша ондо манай аймагта КПСС-эй түүхэ шудалха 4 кружок эмхидхэгдэнхэй. Кружогойхид партиин түүхые 1917 онһоо эхилэн шудалха гэжэ шиидээ. Гадна, 80 коммунист бэеэ даагаад политическэ эрдэмээ дээшэлүүлнэ.

Партийна һуралсалдаа коммунистнууд бүри ехэ ханамжатайгаар хандадаг болохоһоо гадна, үзэжэ байһан темээ үдэр бүриингөө ажал хэрэгтэй нягтаар холбохые оролдодогыень аймагай партийна һуралсалай түрүүшын занятинуудай дүнгүүд харуулба.

Гэбэшье, зарим партийна организацинуудта түрүүшын заняти эмхигүйгөөр үнгэрбэ. Сталинай, Кировэй, Хрущевой нэрэмжэтэ колхозуудай партийна организацинуудта түрүүшын занятинууд муугаар үнгэрөө, зариманданъ занятинуудынь мүнөөшье болотор эхилээдүй байһаар. Эдэ дутагдалнуудые усадхаха тушаа хэмжээн абтажа байна.

Д. Шагдарон, КПСС-эй Курумканай айкомой пропагандист.

ПАРТИЙНА ХРОНИКО

Нёдондо жэлэй үбэлжэлгын үедэ Хэжэнгын аймагай колхозуудай олохон фермэ, гүүртэнүүдээр эмхидхэгдэһэн культбазанууд муу бэшээр хүдэлһэн юм. Ворошиловай, Сталинай, Тельманэй нэрэмжэтэ колхозуудай культбазануудта саг сагтаа лекци, элидхэл ба хөөрэлдөөнүүд болодог, малшадай үдэр һара бүри үнгэргэгдэдэг байгаа.

КПСС-эй Хэжэнгын айкомой бюро культбазын байрануудые заһаха, шэнээр бариха тухай асуудал зүбшэн хэлсээ. Энэ хүдэлмэреэ ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэхэ гэжэ колхозуудай правлени, парторганизацинуудта дурадхагдаба. Тэрэшэлэн Маленковой, Молотовой нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозуудта үшөө 10 шэнэ культбаза нээхэ гэжэ КПСС-эй айком шиидхээ.

ҺАЙНДЭРЭЙ ДҮТЭЛХЭ БҮРИ АЖАЛАЙМНАЙ ЭРШЭ УЛАМ ТҮРГЭДЭНЭ, БҮРИ ҮНДЭР БҮТЭЭСЭ ТУЙЛАГДАНА

☆ ☆ ☆ ☆

Манай республикын ажалшад Агуу Октябрьска социалистическэ революциин 39-дэхи ойе ажалай шэнэ бэлэгүүдээр угтажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ПВЗ-гэй кузнечнэ цехын рессорщик Степан Тихонович Михайлов (зүүн гарһаа), Кировэй нэрэмжэтэ олзоборнлгын артелиин (Улан-Удэ) элгагнуурша Нина Григорьевна Остапчук эдэ үдэрнүүдтэ халаанайнгаа даа 180—250 процент дүүргэнэд.

В. Муллер, А. Мантаев гэгшэдэй

Шэнэ номууд

Бурят-Монголой хэблэл октябрь һарада хэдэн шэнэ номуудые гаргаба. Тэдэнэй тоодо: Р. Тугутовай, А. Орловагай бэшэһэн «Байгалай үмэнэхи үнинэй музей», С. Максановай—«Ажабайдалтай нягта холбоотойгоор», А. Тороевой — «Үльгэрнүүд», Ж. Тумуновай — «Алтан бороо» гэхэ мэтэ зохёолнууд бии.

«Байгалай үмэнэхи үнинэй музей» гэжэ ном соо Хизаар ороноо шэнжэлдэг академик В. А. Обручевой нэрэмжэтэ музей тухай хэлэгдэнэ. Эрдэм шэнжэлгын ба культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаан болохо энэ музей гансашье манай республика соо суутай бэшэ, харин манай ороной бусад олон область ба хизаарта һайса мэдээжэ юм. Тэрээнһээ гадна, гадаадынхидшье энэ музейтэй танилсадаг байна.

Тус ном соо энэ музейн түүхэ, тэрэнэй бүхы таһагууд, мүн хүдэлмэри тухайнь дэлгэрэнгыгээр бэшэгдэнхэй.

«Ажабайдалтай нягта холбоотойгоор» гэһэн ном соо Сэлэнгын аймагай Юрөөгэй хүдөөгэй клубай хүдэлмэри тухай хэлэгдэнэ. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой малажал хүгжөөлгэдэ тус клуб ехэхэн туһа хүргэнэ. 6 жэлэй туршада клубые даагшаар хүдэлһэн Александр Нимаевич Галсанов ехэ дүй дүршэлтэй болонхой.

Апполон Тороевой «Үльгэрнүүд» соо «Саһан ба шандаган», «Тэнэг шоно», «Тоншуул хүхы хоёр» болон бусад оронхой.

Жамсо Тумуновай «Алтан бороо» гэһэн роман уранзохёолшын һүүлшын зохёол болоно. Тэрэниие Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу дайнай үедэ эхилээд, наһанайнгаа һүүлшын үдэр хүрэтэр бэшэһэн юм. Энэ роман 1955 ондо «Байгалай толон» гэжэ журнал соо хэблэгдээ һэн.

Дардам харгы зурына...

Үүр туяаржа, уданшьегүй үдэр болобо. Туулган хүхэ үүлэн тэнгэриие бүрхөөн, зүүн хойшоо субажал, субажал байба. Намарай һалхин хэды хүсэлбэшье, тэрэниие туужа захадань гаранагүй.

Эгээл энэ үедэ повар Анна Батурина: «Бодогты! Үдэр болоо, ажалдаа гараха саг ерээ!» гээд шангаар хашхарна. Ханын захаар хэгдэһэн наар дээгүүр унтажа байгшад удаа дараалан бодоод, нюураа угаахаяа Баян гол гэжэ бишыхан горхон тээшэ ошонод...

Эдэнэр харгын станциин нэгэдэхи отрядай хүдэлмэришэд болоно. Яруунын аймагай центр—Нарһатаһаа Романовка хүрэтэрхи харгы заһабарилжа байнад.

Отрядай начальник Александр Михайлович Белобородов үглөөнэй сайлалгын һүүлээр хүн бүхэнэй хэхэ юумыень үшөө дахин һануулаад, «Түргэлэгты, нүхэд, машина хүлеэжэ байна» гэбэ. Үшөө хэды шэнээн болоод байхада, харгы заһабарилагшад машинадаа һуунхай, хүдэлмэриингөө участок тээшэ ошоо һэн.

— Василий, газовалыш даа, яахадаа иимэ удаанаар ябуулнабши, — гэжэ грейдерист Алексей Греков шофёрто хандан, хэлэнэ:

— Өөрөө харанагүй аал ши, харгы дээгүүрхи обоохойнуудые. Адхагдаһан элһэ, хайр Октябриин һайндэр болотор грейдерээрээ тараан жэгдэлээгүй һаа, мүрысөөндэ хамагай һүүл бариха болохош,—гэжэ грейдерист Грековые шофёр ёгтолон хэлэбэ.

— Үшөө эртэхэн байна, һаяар хүдэлмэриимнай дүн гаргагдаха, хэнэймнай гээгдэжэ, түрүүлжэ ябаһан тэндэ харагдахал байха, — гэжэ нүхэр Греков харюусаадхиба.

...Харгы заһабарилагшад ажалладаг газартаа уданшьегүй хүрэжэ, хүдэлмэреэ захална. Хэдэн самосвал машинанууд элһэ, хайр зөөжэ адхана. Шофёртой тоосолдодог үнөөхи Алексей Греков грейдер машинаяа хүршэгэнүүлэн, харгын хобол, далангуудые жэгдэрүүлһээр саашална...

— Энэ жэлдэ манай хүдэлмэришэд КПСС-эй XX съездын ши... бэринүүдые бэелүүлэн, абаһан ... гаяа заатагүй дүүргэхын ... габшагайгаар тэмсэнэ, — гэжэ ... гын станциин начальник Ф... Безызвестных хөөрэнэ. — Харгы заһабарилха жэлэйнгээ тү... бүри август һарада дү... һэмди. 25 километр шоссейнэ ... заһабарилһан, олон хүүргэ м... бариһан байнабди.

Эндэхи хүдэлмэришэдэй ... нүхэр Белобородовой хүтэлбэр... 1-дэхи отрядайхид түрүүлжэ я... Эндэ Октябриин һайндэрэй урд... социалистическэ мүрысөөн үрг... дэлгэрэнхэй. Трактористнууд ... Борисов, Куликов, грейдерист ... ков, моторист Рыкулов гэгшэд ... бүриингөө даалгабариие ... дүүргэжэ, мүрысөөнэй түрүү зэр... ябалсана.

Үдэшын боро хараанаар ... шадай хоноглодоо бусажа ... хада, улаан гараараа бүтээһэн ... дардам харгынь зурыһаар үлөө...

В. Бородин

Шэнэ уялгануудые абаба

Мухаршэбэрэй аймагай «Гигант» колхозой нэгэдэхи МТФ-гэй малшад ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ һайнаар ажаллаһан байна. Эндэхи һаалишад үнеэн бүриһөө 1257 литр һү һаажа, урзанда жэлэйхиһээ 321 литрээр дээшэ болгоо. Фермын малшад ажахын энэ жэлдэ (илангаяа үбэлэй һарануудта) һү һаалгаяа хороохогүйн тула, үбэлжэлгэдэ түгэс бэлэдхэл хангаа. Малай байранууд, дал хорёонууд заһагдажа, шэбхэ шабааһанһаа сэбэрлэгдээ. Гадна, тэжээл, буйлуулха кухни, уһа бүлэхэ насос тодхогдоо. Мүнөө фермын газаа ехэ үбһэ тэжээл, зелёнко, солоомо бэлэдхэгдэнхэй. Үнеэн бүридэ 5,9 тонно силос, 8 центнер үбһэ ба зелёнко, 12 центнер солоомо бэлэдхэгдээ.

Энэ фермын һаалишад болон малшад малаа тэжээлээр, байра байдалаар хүсэд хангаад, үнеэн бүриһөө 1800 литрһээ доошо бэшэ һү һааха гэһэн нэ уялгануудые абаба. Һаа... Н. А. Калашникова, А. А. Ку... ва тус тустаа 2 мянган литр тэр һү үнеэн бүриһөө һаахаб... жэ үгэеэ үгөө.

Зургаадахи табанжэлэй ту... болзорһоонь урид дүүргэхэ... ригжоһон эдэ һаалишадай хэ... дээ хүрэхэнь, хэлсэһэнээ д... хэнь лабтай.

М. Николаев

Заһабарилгын база

Улан-Удын «Механлит» заводой хүдэлмэришэд түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэхэ зорилгоор социалистическэ уялга абаа һэн. Тэрэ уялгаяа бодото дээрэнь амжалтатайгаар бэелүүлхын тулада нэн түрүүн заводойнгоо үйлэдбэриие үргэдхэхөөр бодомжолон, барилга хэхэ хэрэгтэй байгаа.

Барилгашад заводой гол корпусые үргэдхэхэ хүдэлмэреэ Октябриин 39 жэлэй ой хүрэтэр дүүргэхэ зорилго табиһан юм. Тэдэнэй хүсөөр 10 мянгаһаа дээшэ кубометр газар малтагдаа. Тэрэшэлэн механическа цехын ханануудл хирпиисээр бодхоогдоо. Тэрэнэй тулада 44 түмэр тулга табигдаһан байна.

Мүрысөөндэ нүхэр Кравцовой хүтэлбэрилдэг модошо дархашуулай бригада түрүүлжэ гараа. Тус гадынхид халаан бүхэнэйнгөө ...мые хоёр дахин дүүргэнэ. Мү... хэр Храновой хүтэлбэрилдэг ... луушадай бригада һайнаар ажа... на. Ингэжэ заводой барилг... республикынгаа ой модоной ү... бэридэхи техникые заһабар... һайн база байгуулна.

В. Панютин

Мүрысэдэг областьһоомной ерэһэн бэшэг

Будаланай һаалишад

Агын округой Будаланай сомоной Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой һаалишад урда жэлнүүдтэ һү багаар һаадаг байһан юм. Жэлһээ жэлдэ гүрэндэ һү тушааха түсэбөө дүүргэдэггүй бэлэй. Эндэ үнеэн бүриһөө оройдоо 450 литр, үүлтэртэ үнеэдһээ 1200 литр һүн һаагдадаг һэн.

Иимэ бага һүн юундэ һаагдадаг байгааб гэхэдэ, түрүүшүүлэй баян дүй дүршэл, зоотехническэ наукын туйлалтанууд һаалишадай ажалда һулаар нэбтэрүүлэгдэдэг байгаа.

Партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдэй гараһанай һүүлээр адуу малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлхэ талаар энэ колхозой гэшүүд ехэ хүдэлмэри ябуулжа эхилээ һэн. Эгээ түрүүн малшадаар эрхим һайн хүнүүдээ табиһан байгаа.

Нэгэтэ һаалишан Должит Шагдаровые колхозой правленидэ дуудуулба.

— Үүлтэртэ үнеэдые тугалһаань һалгаажа һаадаг болохомнай. Тиимэһээ дүршэл ехэтэй һаалишан хадатнай таниие тэндэ оруулха гэлсээбди. Өөрөө юун гэжэ һанаха байнат,—гээд колхозой түрүүлэгшэ Шагдаровада хандаа һэн.

— Дүршэл гэжэшье даа... Теэд шадаха хүн гээшэ гүб,—гэжэ Шагдарова шиидэжэ ядангяар харюусаба.

— Гансаараа бэшэ ха юмта даа. Нүхэдтнайшье үнинэй дүршэлтэй һаалишад бшуу. Мүн бидэ харалсана, туһалалсана бэзэбди. Хэрбээ үнеэн бүриһөө 900 — 1000 литр һү һаадаг болоо һаа, олзо доходнай хараа байса дээшэлхэ һэн.

Энээниие хэлэлтэшьегүйгөөр Должит мэдэжэ байгаа. Тиигэжэ һаалишан болохо зүбшөөлөө үгөө һэн.

Олоншье үдэр үнгэрөөгүй байхада, Шагдарова 14 үнеэ тушаажа абаба. Тэдэнь бултадаа хэдэн жэл соо тугалтаяа һаагдаһан хүгшэн үнеэд байгаа. Тугалһаань һалгаан һаажа эхилхэдэнь үнеэд ехэ дэлэнтэйшье һаа, һү багаар үгэбэ. Мүн хайража, амар заяа үзүүлбэгүй.

— Яаһан үнеэд гээшэб даа, тугалаашье садхаанагүй,—гэһэн үгэнүүд һаалишадай дунда дуулдадаг болобо.

Тугалгүйгөөр һаалгажа һураагүй үнеэд хоёр—гурба дахиншье һаахадань биратай һү үгэбэгүй. Үнеэд тугалаа үгылэн байжа ядашанхай мөөрэлдөө һэн.

— Иигээд лэ дэлэнгээ үбдэжэ болохонь гээшэ. Яаха ёһотой юм?—гэжэ һаалишан Шарапова сэдьхэлээ зобон байба. — Тугалтайнь һаахада ямар зохид ашгаб. Теэд шэнэ аргамнай хашартайл юм байна...

— Должит, бү бахарда. Булта хамһаад лэ һанаһанаа хүсөөхэ ёһотойбди,—гэжэ ахалагша һаалишан коммунистка Жамбалова хэлэбэ.

— Нээрээшье тиимэл даа. Бэрхэшээлгүйгөөр өөрөө юун бүтэгшэ һэм даа. Оролдохол болоолди даа, —гэжэ Должит харюусаба.

— Тэжээл үгөөд һаабалнай яаха ааб,—гээд хэншьеб дурадхаба.

Теэд тиихэдээшье һанаһандаа хүрэбэгүй, Должит үдэртөө 6—7 дахин үнеэдээ һаана. Одоол үнеэдынь һүеэ үгэжэ эхилээ. Должит үнеэнэйнгээ һүеэ гүйсэд үгэтэрынь дээрэ дээрэһээнь һааһан байна. Тиигэжэ, эрмэлзэл оролдолгын ашаар һаалиин бүхы үнеэд тугалдаа хүхүүлэнгүйгөөр һаалгадаг болоһон юм. Мүн правленишье миин хаража байгаагүй, һаалиин үнеэдтэ эрхим шанартай үбһэ, зелёнко, силос, шрот, жмых гэхэ мэтэ тэжээл үгэһэн байха юм. Һаалиин үнеэд һайн тэжээлтэй болоходоо хараа байса ехэ һү үгэдэг болоһон байна.

Һаалишад өөһэдөөшье ажалайнгаа урагшатайгаар ябадаг болоходо бүри ехэ эдэбхи гарган хүдэлжэ оробо. Нүхэд Жамбалова, Шагдарова, Намжилова, Дари ба Цыремжит Тогодоева гэгшэд хоорондоо мүрысэжэ хүдэлхэ зуураа, үнеэдээ зүбөөр эдеэлүүлһэн, харууһалһан байха юм. Тиин үнеэн бүриин 6—8 килограмм үбһэ, 4—5 килограмм зелёнко, силос, дабһа гэхэ мэтые үдэртөө хараалагдаһан рационой ёһоор үгэдэг байгаа. Энээнэй эсэстэ олохон үнеэд үдэртөө 8—10 литр, зариманъ 12 литр хүрэтэр һү үгэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Агын национальна округой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ түрүү һаалишадтаяа хөөрэлдөө хэжэ байна. **А. Жаповай** фото.

Нёдондо жэлдэ энэ фермын һаалишад үнеэн бүриһөө 2 мянга гаран литр һү һаагаа. Колхоз хамта дээрээ үнеэн бүриһөө 960 литр һү һааһан байна. Тиигэжэ энэ колхоз гүрэндэ һү тушааха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргээд, үшөө хэдэн зуун центнер һү гүрэндэ худалдаба.

Теэд, эндэхи һаалишад туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амараагүй. —Бурят-Монголой АССР-эй Сэлэнгын аймагай түрүү һаалишад үнеэн бүриһөө 4—5 мянган литр һү һаана ха юм. Бидэнэр юугээрээ тэдээнһээ дутанабибди. Мүрысөөндэ илагдаха ёһогүйбди, —гэжэ нүхэр Жамбалова нүхэдтөө хэлэдэг. Бүхы арга боломжоёо хаража үзөөд, тус фермын һаалишад үнеэн бүриһөө 2200 литр һү һааха уялга абаһан байгаа.

Мүн һаалишан Шагдарова ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 2500 литр һү һааха уялга абаа һэн. Энэнь урзанда жэлэйхидэ орходоо 400 литрээр үлүү ехэ. Дүүргэмээр гээшэ гү? Теэд, Должит заатагүй дүүргэхэб гэжэ шиидээ һэн. Нёдондо октябрь һара соо тэрээнэй «улаадай» гэжэ үнеэн тугаллаба. Тэрэ үнеэнэйнгээ һү шэмые ехэдхэхэ гэжэ үбһэ тэжээлынь ехэ болгожо, үдэртөө 5 килограмм зелёнко, 3 килограмм концентрат үгэжэ эхилбэ. Тиигэжэ хүсэ шадалтай болоходонь ноябрь соо ороондо оруулба. Тэрэнь энэ жэлэй август һарада хоёрдохёо тугаллаба. Нүхэр Шагдарова ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ 13 үнеэдһээ 15 тугал абажа түлжүүлбэ. 2 үнеэдынь жэл соо хоёр дахин түрэһэн байха юм. Энэ хадаа һаалишанай оролдолгынь, шадабари мэргэжэлэйнь аша үрэ мүн.

— Тугаллахынь урда тээ үн... һайнаар амаруулха, эдеэлүүлхэ... хала,—гэжэ Шагдарова хөөрэ...

Үнеэдэйнгээ тугаллахаһаань 45 хоног урда һаалгаяа зогс... Тугаллаһанайнь удаа 21—40 ж... байхадаа үнеэл бухада табиг... Ингэжэ үнеэдэй һубайрха я... үзэгдэхэеэ болинхой.

«Үнеэнэй һүн хэлэндээ» гэжэ... зон дэмы хэлэдэггүй. Тиимэһээ... лишад үнеэдтээ һайн шанарта... һэ тэжээл үгэнэ. Энээнэй а... бүри ехэ һүн һаагдана. Зарим... үдэртөө хахад пүүд шахуу һү... дэг байна.

Анха урданһаа хойшо бурят... үнеэдһээ гол түлэб зун, намар... һаажа абадаг байһан юм. Бу... най һаалишад үбэлдөөшье ү... һээ 300—370 литр һү абадаг ... һон байха юм.

Ажалдаа үнэн сэхээр орол... хандаһанай ашаар Будаланай ... лишад ажахын үнгэрэгшэ ... схэхэн амжалта туйлаба. До... Шагдарова абаһан уялгаяа ... түрэтэйгөөр дүүргэжэ, жэл соо ... бүриһөө 2509 литр һү һаа... округ соогоо түрүү һуури эз... Мүн бэшэ нүхэдыншье тэрэ... холо гээгдээгүй. Дэмбэ-Норбо ... балова, Дари Тогодоева, ... Намжилова, Цыремжит Тогодоева гэгшэд үнеэн бүриһөө 2093 литр һү һааба. Энээнэй ашаар ... Марксын нэрэмжэтэ колхоз ... соогоо эгээ ехэ, үнеэн бүриһөө да зэргээр 1250 литр, нёдонд... хидо орходоо 307 литр һү ехэ... һан байна. Тиигэжэ тус колхо... тябрьска революциин 39 жэлэй... баярай үдэрые ажалай шэнэ а... таар угтахань.

В. ВЯЛ..., А. ЖАМБАЛ...

Хэды болотор нобшорхо юм?

...нгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоз малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые унжагайруулна

...брь һара дүүрэе. Хада уулаар ...саһан унажа, үбэлэй шэнжэ ... Гэбэшье, Сэлэнгын аймагай ...овой нэрэмжэтэ колхозойхид ...гэ хүхэ ногоотой, урин ду- ...эй үеынхидэл һанаа амар- ...уна.

...а малай үбэлжэлгые ам- ...гаар үнгэргэхын тула нэн ...жээл элбэгээр бэлдэхэ хэ- Энэ колхоз нёдондо жэлэйхи- ...оо мүнөө жэлдэ үбһэ тэжээл ...лос ехээр бэлдэхэһэн байна. ...болбол, үнгэрэгшэ жэлдэ энэ ...ройдоо 6 мянган центнер үб- байгаа һэн. Тиихэдэ мү- ...элдэ 21 мянган цент- ...э сабшаа, һураггүй ехэ си- ...дхээ. Теэд бэлэдхэһэн энэ ...ууса хадагалагдана. Үбһэ- ...онуудынь хаа хаанагүй хо- ... мүнөөнһөө мал нүхэлжэ, байна. Тиихэдэ энэ колхоздо ...айса нягталагдажа дарагдаа- ...аа. Тэрэнэй эсэстэ зарим га- ...а силос ехээр һуужа, хушал- ... агаар ороод, гутажа эхил- ...ка юм. Жэшээлхэдэ, Түхэм ... силос гутажа захалаа.

...ай эдихэ тэжээлдэ солоомо, зе- ...хэ нэмэри болоно. Гэбэшье, ...э тэжээл тус колхоздо ехэ ...Яахадааб гэхэдэ, эндэ мүнөө ...яан муугаар ургажа, солоо- ...ар гараа. Тиин арай тэжэ ур- ... таряанайнгаа солоомые кол- ...тыень суглуулжа сомоогүй Мүнөө эндэ 60-аад гектарта ...һаа гараһан солоомо суглуу- ...гүй, эндэ тэндэ хэбтэнэ.

...анай эндэхи полинуудай со- ...һурилэгдөөгүй дээрэһээ малаа ...й узуурта бэлшээхэ аргагүй байна, — гэжэ Мэнгей нюю- ...алшад гомдоно.

...а малай ашаг шэмые эрид ...үлхын тула малай байрануу- ...оор бариха, хуушануудыень ...ь заһабарилха шухала байна. ...хүйтэн байрада байлгаа һаам- ...эдышье һайнаар эдеэлүүлэ, ... үбэлдөө тураха, зүдэрхэ бай- ... Теэд энэ колхозой правле- ...тийна эхин организаци малай ...удые шэнээр бариха, хууша- ...ь дулаалха хүдэлмэриие бо- ... хүтэлбэрилнэгүй. Байра шэ- ...риха түсэб эндэ дүүргэгдээ- ...рбэ табан газарта хонидой, ...модо малай хотонуудые шэ- ...барижа эхилһэн аад, тэдэнээ ...хүрэтэр дүүргээгүй байна. ...Дэбэ нютагта үнеэдэй байра ... декабрь һара соо барижа ...э һэн. Тус байра энэ намар- ...ригдажа дүүрээд, ашаглалга- ...ю ёһотой байгаа. Мүнөө бо- ...йхада энэнь хушалтагүй, зо- ...орохоdo үнеэдые уяха баһана- ...улгагдаагүй, хашаа хорёогүй ...

... колхоз дүрбэн жэлэй саада ...эртэ үнеэдэй типовой байра ... эхилһэн байгаа. Түсэбэй ...энэ байрада мал энэ намартаа ёһотой һэн. Гэбэшье, тус ба- ...унжагайруулагдаһаар. Барил- ...тууень хүсэлдүүлхын тула ... дүрбэн хүн ажаллана, за- ...барилгын материал дуталда- ...хүнүүд миин байдаг. Мал- ...энэ байрын баригдажа дүүрэ- ...хүлеэжэ, үнеэдээ бэлшээхэ болоно. Иигэжэ һү һаалга ...ь һара соо ехээр доошолоо. ...олуута нютагта хурьгалха хонидой нэгэ отара байрлана. Тус отарада энэ үбэлдөө 500-гаад хурьган абтаха юм. Теэд хурьгадай байра эндэ үгы.

Гүүртэ, отарануудаар ябахада малшадай һуудаг муухан, уйтахан гэрнүүд али олон дайралдана. Зарим газарта байрын хажууда шэнэ гэр баригдабашье, хүсэд дүүргэгдэнгүй орхигдошоһон байна. Жэшээлхэдэ, Должома Эрдынеевагай даадаг отарын хонид шэнээр баригдаһан байрада ороод байна. Теэд хонишодойнь һууха нэгэ гэр баригдаһан аад, сонхо үүдэнүүдынь хэгдээгүй, пеэшэниинь дүүргэгдээгүй орхигдошоһон байба.

Колхозой правлени, партийна эхин организаци малшадаа культурна һайн байра байдалаар хангаха тушаа һанаагаа табихаяа болишонхой гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Малынь аяар 20-ёод газарта байрладаг. Эдэ гүүртэ, отарануудай олонхидтонь бани байхагүй. Мүн культбаза, улаан булан гэхэ мэтэ хүсэд бэлэдхэгдээдүй байһаар.

Үбэлэй үедэ малшадай ажал хүдэлмэри нилээдгүй хүндэ болодог. Теэд эдэнэрэй хүдэлмэриие хүнгэдхэхэ талаар тус колхозой правлени өөдтэй юумэ хэнэгүй. Залаа гэжэ нютагта һаалиин үнеэдэй гүүртэ байрлана. Энэ гүүртын малай байра соо дүүжэн харгы тодхогдонхой. Теэд тэрэ механизм буруугаар тодхогдоһон дээрэһээ мүнөө хүдэлнэгүй, энээниие хүдэлгэхэ гэжэ хэншье оролдоногүй.

Тиихэдэ 5—6 кормозапарник абтаһан аад, мүнөөдөө тодхогдоогүй байһаар. Малай аргал шэбхэ сэбэрлэхэ, тэжээл зөөхэ тэхэ мэтын хүдэлмэри ехэнхидээ гараар бүтээгдэнэ.

Эдэ бүгэдэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, эндэхи колхозой хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Цыдыпов, Доржиев, Бадмаев гэгшэд үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэхын, малай ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө анхаралаа багаар табина. Колхозой партийна эхин организаци, тэрэнэй секретарь нүхэр Бадмаев колхозой правлениин ажал хүдэлмэриие хинан шалгаха, бии байгаа арга боломжонуудаа элирүүлхын орондо эдэ дутагдалнуудтай эбсэшоод байна.

Жэшээнь, малшадай дунда социалистическэ мүрысөөн бодотоор эмхидхэгдээдүй байһаар. Ажахын шэнэ жэлдэ хэды шэнээн һү һааха, нооһо хайшалха, мал таргалуулха байһанаа тодорхойлжо, малшад социалистическэ уялгануудые абаадүй. Илангаяа малшадай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри һулаар ябуулагдана.

Малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэхэ тушаа Ноёхоной сомоной Совет (түрүүлэгшэнь нүхэр Гончиков) анхаралаа багаар хандуулна. Нютагай эмхи зургаанууд үбэлжэлгэдэ бэлэдхэхэ хэрэгтэнь колхозуудта шефскэ туһаламжа үзүүлнэгүй. Нэгэшье воскресник үнгэргэгдөөгүй. Сомоной Соведэй сесси дээрэ малай үбэлжэлгэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээгүй байна.

Энэ колхоз Сүхын МТС-эй зонодоородог юм. Гэбэшье, тус МТС-эй дирекци, мүн энэ зонодо хүдэлдэг КПСС-эй айкомой инструкторска группа колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ хэнэгүй.

Б. Ширеторов.

Харюусалгагүйгөөр ажаллана

Түнхэнэй аймагай хүдөөгэй колхозой зарим клубууд ажал хүдэлмэрээ хангалтагүйгөөр ябуулна, үбэлдэ муугаар бэлдэнэ.

Монда тосхоной хүдөөгэй клубта үнгэрэгшэ дүрбэн һарын турша соо ямаршье хүдэлмэри хэгдээгүй. Клубайнь даагша нүхэр Сосорова эндэ ажаллажа эхилһэнһээ хойшо хүдэлмэри хээб гэжэ юрэдөө хургаашье хүдэлгөөгүй шахуу гэхээр. Мүн хүдэлхэ дура хүсэлшьегүй юм.

Толтойн хүдөөгэй клуб (даагшань нүхэр Манданов), Ахалигай хүдөөгэй клуб (даагшань нүхэр Натоко) мүн иимэрхүү байдалтай. Эдэ клубуудта культурно-гэгээрэлэй болон агитационно хүдэлмэри ябуулагданагүй. Нүхэд Манданов, Натоко гэгшэд даажа абаһан ажалдаа даншье хайша хэрэгээр хандана, оролдолго үүсхэл гарганагүй. Мүнөө тэндэ үбэлдөө түлихэ түлеэн бэлдэгдээдүй, гэрынь хүсэд дулаалагдаагүй, дотор сонхонь үшөө шэллэгдээгүй байһаар.

Жэмһэгэй хүдөөгэй клубта мүн лэ биратай хүдэлмэри ябуулагданагүй. Клубайнь даагша нүхэр Хамаганов хүдэлмэрээ һайжаруулхын орондо архи намнаха ажалтай болонхой. Зогтын хүдөөтэй клубта (даагшань нүхэр Кобелев) мүнөө хүрэтэр түлеэн бэлдэгдээдүй. Хүдэлмэриншье хангалтатай гэхээр бэшэ.

XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой клуб эзэгүй орхигдошонхой. Даагшань үшөө олдоодүй.

Калининай нэрэмжэтэ колхозой Нуган гэжэ нютагтахи клуб мүн иимэ байдалтай. Кинобудкань хүсэд түхеэрэгдээдүй байна.

Дээрэ хэлэгдэһэн дутагдалнуудые усадхахын тулада Түнхэнэй аймгүйсэдкомой дэргэдэхи культурын таһагайхид яаралтай хэмжээ абаха зэргэтэй.

Д. Хутагын.

Шэнэ плакат-газетэ

Хизаар ороноо шэнжэлдэг Кяхтын музей, Географическа обществын Кяхтадахи таһаг «Хизаар ороноо шэнжэлэгшэ» гэһэн плакат-газетэ хэблэн гаргаба.

«Нютаг ороноо шэнжэлхэ хэрэг үргэнөөр дэлгэрүүлэе» гэһэн гаршагтай түрүү бэшэг соонь Бурят-Монголой эрхэбайдалда нютаг ороноо шэнжэлэлгын удхашанар тухай хэлэгдэнэ. Хүдэлмэришэд, колхознигууд албахаагшад болон һурагшадые энэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсахыень тэрээн соогоо уряална.

Мүн «Кяхтын силлиманит», «Ой модон—манай баялиг мүн» гэһэн статьянууд толилогдонхой. Түрэл ороноо шэнжэлхэ зорилгоор зунай үедэ һурагшадай хэһэн аяншалга тухайда «Аяншалгын жэлэй дүнгүүд» гэһэн статья тэндэнь бии. «Кяхтын түүхэтэ памятнигууд», «Кираанай нуур» болон бусад һонирхолтой мэдээсэлнүүд тунхаглагдаһан байна.

«Хизаар ороноо шэнжэлэгшэ» гэжэ плакат-газетэ элдэб зурагуудаар гоёогдонхой.

С. Андреев.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Зэдын аймагай түрүүшүүл: Чапаевай нэрэмжэтэ колхозой комплексно бригадын бригадир **Ж. И. Меньжиков**, Боргойн үүлтэртэ хониной совхозой хонишон **Б. Ж. Цыбенов**, Чапаевай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан **А. А. Югова**, Молотовой нэрэмжэтэ колхозой хонишон **С. Н. Дураков** гэгшэд һууна.

Амжалтаяа харуулжа шадаагүй

Түл абалгын, үбһэ болон таряа хураалгын халуун хаһа үнгэржэ, хүдөөгэй ажалшадай түхэреэн жэл соо хэһэн ажал хүдэлмэриин дүн харуулха хүдөө ажахын выставкэ хаа хаанагүй үнгэргэгдэжэ байна.

Октябриин 28-най амаралтын үдэр... Түрүүшын саһаар хушагдаһан дардам сагаан харгыгаар хүнгэн ба ашаанай машинануудай хаа хаанаһаа аймагай центр — Петропавловка шэглэн гүйлгэлдэхэнь харагдана. Машинанууд дээрэ һуужа ябаһан хүнүүд хонгёо хоолойгоор дуулажа, ирагуу һайхан аялгаа Зэдын үргэн талаар сууряатуулна. Элэмнай аймагай хүдөө ажахын выставкэдэ хабаадалсахаяа ошожо ябаһан түрүү колхознигууд, механизаторнууд байба.

Үдэрэй хоёр часай үеэр выставкын талмай дээрэ хүн зон олоороо суглараа. Аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Борисов улаан бүдөөр бүрхөөгдэһэн үндэр трибуна дээрэ гаража, ажахын жэлэй дүнгүүд тухайда тобшохоноор хэлээд, аймагайнгаа түрүүшүүлые, бүхы ажалшадые ажалайнь амжалтануудтай дашарамдуулан амаршалаад, выставкые нээгдэһэн дээрэ тоолобо.

Хүн зон павильонууд тээшэ һубаралдан ошоно...

Зэдын аймагай түрүүшүүл ажахын жэлэй туршада яһала ехэ амжалта туйлаа. Үндэр баян ургаса абаһан, һү ехые һааһан, нооһо хайшалалгаяа эрид нэмээһэн байна. Шэнэ ба боро газар элдүүрилжэ, таряанайнгаа талмайе 1953 онойхиһоо 25 мянган гектараар үргэдхэһэн, хонидоо 25851 толгойгоор олошоруулһан байха юм. Тэрэшэлэн хамтынгаа малай ашаг шэмэ үгэлгые нилээд дээшэлүүлжэ шадаа. Энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө дунда жэшээгээр 1079 литр һүн һаагдажа, 1953 онойхиһоо 756 литрээр нэмээ, мүн хонин бүриһөө 700 грамм нооһон ехээр хайшалагдаа. Тэрэнэй ашаар тус аймаг гүрэндэ һү, нооһо тушааха даабаряа амжалтатайгаар дүүргэһэн байна.

Выставкэдэ ерэгшэд түрүү колхозуудай, Үшөөтэйн МТС-эй павильонуудта орожо, экспонадууд, диаграмманууд, стенднүүдые һонирхон харана.

Үшөөтэйн МТС-эй механизаторнуудай ажал хүдэлмэриие харуулһан фотозурагууд, диаграмманууд олоной анхарал хандуулна.

Кировэй нэрэмжэтэ колхозой павильон соо хүн зон олон суглардаг байба. Энэ колхоз һү һаалгаар аймаг соогоо түрүү һуури эзэлжэ, аймгүйсэдкомой болон КПСС-эй айкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэнхэй. Эндэхи һаалишад хамтын малай ашаг шэмэ үгэлгые эрид дээшэлүүлхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, үнеэн бүриһөө 1200 литр һү һааха уялга абаһан юм. Эдэнэр хэлэһэн үгэдөө хүрөө: ажахын жэлэй дүнгүүдээр үнеэн бүриһөө дунда жэшээгээр 1432 литр һү һаагаа. Зарим түрүү һаалишадынь бүришье ехэ амжалта туйлаба. Жэшээлхэдэ, Долгор Жалсанова үнеэн бүриһөө 2071 литр, Чойжит Данзанова 1745 литр һү һааһан байна. Тус колхоз таряалангай баян ургаса туйлаа. Нүхэр Цыбик Будаевай хүтэлбэрилдэг таряанажалай бригада 549 гектар талмай дээрэһээ дунда жэшээгээр 12,5 центнер таряа хураажа абаба.

Аймаг соогоо олон (18200 толгой) хонитой колхозуудай нэгэн — Молотовой нэрэмжэтэ колхоз нооһо хайшалалгаар түрүү зэргэдэ ябана. Хонин бүриһөө дунда жэшээгээр 2,4 килограмм нооһо абаа. Тиигэжэ гансахан нооһо тушаалгаһаа 1370059 түхэриг олзо доход оруулһан байха юм. Колхозой түрүү хонишон нүхэр Чейбсонов 811 хонинһоо толгой бүриин 3,4 килограмм нооһо абаба. Энэ хонишон эрхим ажалайнгаа түлөө хэдэн удаа Хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадалсаһан, 2 алтан, 1 мүнгэн медаляар шагнагдаһан байна.

Аймагай хүдөө ажахын выставкэдэ хамтадаа 11 колхоз, 2 МТС, 1 совхоз хабаадалсаа. Эдэ ажахынуудһаа выставкэдэ хабаадалсаһан 300 гаран түрүүшүүлэй ажал хүдэлмэри, дүй дүршэлыень эли тодоор харуулжа, олоной дунда нэбтэрүүлээ һаа саашанхи ажалда ехэхэн туһа болохо байһаниинь лабтай. Энэ үүргые аймагай хүдөө ажахын выставкэ хүсэд дүүргэжэ шадаагүй гэхэдэ алдуу болохогүй.

Выставкын түхеэрэлгэ тэрэнэй нээгдэхэ үдэрынь лэ гол түлэб дүүргэгдээд, түрүүшүүлэй дүй дүршэл үргэнөөр харуулагдажа шадаагүй. Колхозуудтахи хүндэ хүдэлмэриие оньһожоруулха, сабшалангаа һайжаруулха, гахай, шубуу үсхэбэрилхэ гэхэ мэтэ выставкэ дээрэ огто харуулагдаагүй үлэшоо. Зарим колхозуудай ажахын хүгжэлтэ дутуу ядуугаар харуулагдаа. Жэшээлхэдэ, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой (түрүүлэгшэнь нүхэр Барьядаев) павильон соо ороходо, хэды малтай юм, тэдэнээ ямараар үдхэжэ байнаб гэһэн тодорхой тоо баримта олохогүйт. Колхозой түрүүшүүлэй стендшье хэгдээгүй. Боргойн үүлтэртэ хонидой совхоз (директорынь нүхэр Мельников, парторганизациин секретарь нүхэр Забадаев) павильоноо бүришье түхеэрээгүй байба. Тэдэнэй эзэлхэ таһаг задагай зандаа үлэшэһэн байна. Энэ совхоз ёһо тэдыдэ хэдэхэн хонидые асаржа харуулаад, һанаагаа амаршаһаниинь гайхалтай. Зэдын аймагай колхозуудай ажахын гол һалбаринь хонид болоно бшуу. Эндэхи түрүү хонишодой дүй дүршэлые колхозуудта дэлгэрүүлхэ шухала байгаа гэжэ һанагдана. Тус совхоздо үни удаан хүдэлмэрилжэ баян дүй дүршэлтэй болоһон түрүү хонишод олон бии. Жэшээлхэдэ, 9-дэхи жэлээ хонишон байһан Цыден-Дамба Бадмаев эхэ хонин бүриһөө 5,8 килограмм нооһо хайшалаа. Мүн дүршэл ехэтэй хонишод Аюша Жанчипов, Лубсан-Содбо Жапов болон бусадай дүй дүршэлые дэлгэрэнгыгээр харуулаа һаа, тэдэнэй хөөрэлдөө эмхидхээ һаа — выставкэдэ хабаадалсаһан хүн бүхэн һонирхолтойгоор хараха, шагнаха, халан абаха байһаниинь лабтай.

Аймагай выставкын комисси түрүүшүүлэй дүй дүршэлые нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулаатүй байһаниинь мүн выставкын удаа болоһон түрүүшүүлэй зүблөөн дээрэ харагдаба. Энэ зүблөөн дээрэ элидхэлэй һүүлээр нэгэшье хүн үгэ хэлээгүй байшоо.

Түрүүшүүлэй дүй дүршэл нэбтэрүүлхэ туйлай ехэ удхашанартай энэ хэмжээ-ябуулгын иигэжэ хайша хэрэгээр үнгэрһэн ябадал түбхын түрүүндэ КПСС-эй айкомой, аймгүйсэдкомой зүгһөө выставкэ үнгэргэлгэдэ тон багаар анхарал хандуулһанһаа болоо. Аймагай выставкын комиссида КПСС-эй айкомой зүгһөө түлөөлэгдэһэн нүхэр Будажапов (Үшөөтэйн МТС-тэхи зонын секретарь) выставкые һайнаар эмхидхэхэ, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ ябадал тээшэ комиссиин хүдэлмэриие шэглүүлхэ байгаа. Теэд энэ талаар юушье хээгүй, выставкын комиссида ямаршье туһа хүргөөгүй байна.

Е. Ринчинова.

Мароккын байдал

...ккын бэеэ даанхай байдалые ...тунхаглаһан сагһаа хойшо ...жэлһээ үлүү болоо. Энэ үе ...гаран гүрэнүүд, тэрэ тоодо ...э Союз, Хитадай Арадай ...лика, Инди, Марокканска гү- ...мэдэрбэ. Энэ оной июльдэ ...йн Совет Мароккые Нэгэдэ- ...нацануудай Организациин гэ- ...болгон абаха гэжэ нэгэн һана- ...шаан дурадхаба.

...шье, бэеэ даанхай байдалые ... ябадал Мароккын үнэхөө- ...сгаар тогтоһон гүрэн боло- ...үшөөл харуулнагүй. Марокко- ...ожо байһан зүйлнүүд нэгэн ..., урдань колони байһан оро- ... бэеэ даанхай байдалые нэрын ... тунхаглаһанай, нүгөө та- — экономическа болон поли- ... үнэн бодото бэеэ даанхай ...ые тэдэнэй туйлаһанай хоо- ... ямар ехэ холо зайтай бай- ... харуулна.

...оной мартда дүүрэһэн фран- ...окканска хэлсээнэй ашаар ...анхай гүрэн гэжэ Мароккын ...доһон болобошье, тэрэнэй ...конь Францийн капиталис- ... монополинуудһаа дулды- ... хэбээрээ байжа үргэлжэл- Мароккын байгаалиин баяли- ... ехэнхи хубинь: фосфорит, ..., марганцын, туулганай руда ... бусад ашагта малтамалнууд ...гарта үшөөл байһаар. Ма- ... өөрынгөө байдалые сахиха ...оролдоһон Францийн колони- ...й бүлэгүүд гүрэнэйнгөө гүй- ... даанхай байдалые марок- ... арадай туйлалгада али бо- ... һаад түбэг ушаруулна. ...ска засагаархид Мароккоһоо сэрэгүүдээ гарган абаашалгаяа элдэб олон шалтагаануудаар хойшолуулна. Мароккоһоо гадаадын сэрэгүүдые гаргаха эрилтэ табиһан тэндэхи арад зоной ба французска солдадуудай хоорондо тулалдаанууд һүүлэй үедэ Мароккын хэдэн олон районуудта болоһон байна.

Агадирай райондо французска зэбсэгтэ хүсэнүүдэй дахин нэмэжэ ерэһые буруушааһан марокканска арад зоной ба французска сэрэгүүдэй хоорондо тулалдаанай болоһон тухай октябриин 7-до французска хэблэл мэдээсэбэ. Эдэ тулалдаанудай болоходо Магадор, Тарудант, Агадир городууд шадарай харгынууд дээрэ баррикада баригдаа, французска сэрэгүүдэй хуули бусаар ерэлгые буруушааһан бүтэдэниитын забастовко соносхогдоо.

Французска командованиин абаһан хэмжээнүүд Мароккын үргэн олониитын, политическэ элитэ ажал ябуулагшадай зэбүү хүдэлгэбэ. «Аль-Алам» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор Мароккын уг залгаламжалһан принц Мулай Хасан һаяшаг иигэжэ мэдүүлбэ: «Бодото дээрээ эзэмдэлгын арми бологшо французска армиин шунахай аашанууд манай бэеэ даанхай байдалда таарахагүй юм», 1956 оной мартда баталагдаһан франко-марокканска хэлсээе эбдэнэ. Нүлөө ехэтэ «Истякляль» партиин ударидагша Эль-Фасси «Марокко ондоо гүрэнүүдэй сэрэгэй байха ямаршье үндэһэ баримта байхагүй» гэжэ мэдүүлээд, французска зэбсэгтэ хүсэнүүдые Мароккоһоо дары гаргахые эрибэ. «Манай алжирска ахадүүнэртэ добтолхо база болгон, оронииемнай эдэ сэрэгүүдэй хэрэглэхыень зүбшөөжэ шадахагүйбди гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Французска колонистнуудай хархис олон организацинууд Мароккодо шэбээлжэ үргэлжэлһөөр. Тэдэнэр Марокканска гүрэндэ эсэргүү дайсан харша идхам помнол ябуулна, хорлон һүйдхэхэ ябуулга хэнэ. Һаяхан Мароккын правительстваар хоригдоһон тиимэ нэгэ организаци — «Мароккодо Франциин эзэрхэхэ тала баригшадай Союз» онсо эдэбхи гаргаа. Мароккодо французска элдэб олон организацинуудые нэгэдүүлэн, 1954 оной июньдэ байгуулагдаһан энэ «Союз» марокканска арадай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ эсэргүүсэн тэмсэхэ зорилго табиһан байна. Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Мароккодо Франциин колониальна эзэрхэлгые хэбээрнь байлгахые оролдон, энэ «Союз» оло дахин террор хэхэ мэтээр элдэб хорото арга хэрэглэбэ. Тэрээнһээ боложо, марокканецууд, мүн Мароккодо бэеэ даанхай байдал олгохын түлөө тэмсэжэ байһан энэ ороной французска хүн зоной зарим түлөөлэгшэд ехээр хохидобо.

Марокканска гүрэнэй бии болоходо, «Союзай» хорото бузар ажалябуулгань болюулагдаагүй. Энэ организациин агентнууд Мароккын гол хоёр яһа үндэһэтэнэй—арабуудай болон берберүүдэй хоорондо национальна хэрэлдээ үүдхэбэ. Тиихэдээ бүхы берберүүдые үгы хэжэ, арабска нэгэдэмэл гүрэн байгуулхые оролдожо байһан хэбэртэйгээр харуулаад, арабуудта эсэргүү тэмсэлдэ нэгэдэн бодохыень берберүүдые уряалба. Арабска ба берберскэ хүн зоной хоорондо хэрэлдээ хёморол тухирха зорилгоор хардалгата саарһа «Союзай» агентнууд тараагаа. «Берберскэ хуудаһанууд» тухай хэрэг һая элирүүлэгдэбэ. Энэнь марокканска олониитые улам ехээр зэбүүрхүүлнэ.

Энэ орондо байгаа американска сэрэгэй базанууд Мароккын бэеэ даанхай байдалда тэрэшэлэн һаад ушаруулна. Франци США хоёрой хоорондо 1950 ондо баталагдаһан хэлсээнэй үндэһөөр, Мароккын Наусер, Порт-Лиотэ, Сиди-Слиман, Бен-Герир болон бусад газарнуудта США агаарай-сэрэгэй базануудаа байгуулаа. Бэеэ даанхай байдалые Мароккын соносхоһоной һүүлээр, американска базануудые үгы хэхын түлөө хүдэлөөн тус орон дотор дэлгэржэ эхилбэ. Ушарынь, тэдэнэй саашадаа тэндэ байлгань Мароккын өөрын эрхэтэ байдалда аюултай юм. Базанууд тухай асуудалаар США Франци хоёрой хоорондо баталагдаһан нюуса хэлсээнүүдые мэдэрхэеэ арсаһан тухайгаа марокканска правительство мэдүүлээ. Иимэ байдалтай болоод байхада, США бэеэ даанхай Мароккодо сэрэгэй политическэ хиналта шэнэ янзаар хэхэ арга олохые оролдоно. Африкын энэ таладань сэрэгэй базануудые хэбээрнь байлгахые оролдоо, США-гэй политическэ зарим ажал-ябуулагшад Мароккые Хойто-Атлантическа пактда татан оруулхые дурадхана. Теэд энэ эзэрхэг түримхэй бүлэгтэ Хойто-Африкын арадуудай дурагүй байһан ушарһаа, тэрэ түсэбэйнгөө бэелүүлэгдэхэгүй байһаниие ойлгоходоо, американска мэдээжэ бүлэгүүд Мароккые оруулалсан Дундада далайн пактые байгуулха түсэб тухайда һүүлэй үедэ шанга гэгшын зар тунхаг табижа номножо эхилбэ. Францидахи американска посол Диллон энэ жэлдэ Марокко, Испани болон Итали хэдэн дахин ошожо, Дундада далайн пакт байгуулха тухай хэлсээ хэбэ.

Американска империалистнуудай аашые Мароккын ниитэ үзэн ядана. Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Мароккын правительство Дундада далайн пакт байгуулха бодолдо ехэ дурагүйгөөр хандаба. Ушар юуб гэхэдэ, империалистнуудай колонизаторска ажалябуулгые далдалха хүшэгэ мүн тэжэ тэрэниие Мароккын арад харана. Дипломатическа хашалтынгаа аша үрэ байһыень мэдэхэдээ, США зориһондоо хүрэхын тула ондоо арга хэрэглэхые шиидэбэ. Мароккодо байрлаһан гадаадын сэрэгүүдэй байраяа урилуулан һэлгэһэн тухай «Паэзе сера» гэжэ итальянска газетэ сентябриин 23-да мэдээсэбэ. «Американска сэрэгэй базануудые үгы хэхын түлөө Мароккодо дэлгэрһэн кампаниие болюулха зорилгоор мүнөө хэмжээнүүдые абажа байһан США-гэй гүрэнэй департамент зарим сэрэгүүдэй шэнээр байрыень урилуулхые дурадхаа,—гэжэ газетэ бэшэбэ.—Сэрэгүүдэй байра урилуулһан баримта «марокканска эрмэлзэлгые» һуларуулха, Мароккодо Америкын Холбоото Штадуудай сэрэгэй базануудые хэбээрнь байлгахада туһалха юм гэжэ гүрэнэй департамент тоолоно...»

Гэбэшье, империалистическэ гүрэнүүдэй эдэ аашануудынь колониализмын хүндэ хойшолонгуудые бүримүһэн үгы хэхээр эрид шиидэнги байһан марокканска арадые айлгажа шаданагүй. Экономическа болон политическэ гүйсэд бэеэ даанхай байдал туйлаха гэһэн Мароккын арадай эрмэлзэлгые бүхы дэлхэйн эб найрамдал хүсэгшэ арадууд дэмжэнэ.

Мароккын бэеэ даанхай байдалые соносхоһоной һүүлээр, Мароккын бүхы хубинуудые нэгэдэмэл гүрэн болгон ниилүүлхэ гэһэн баһа лэ шухала нэгэ зорилго марокканска арадай үмэнэ табигдаа. Оронии нэгэдүүлхэ тухай эрилтэнүүдтэ баалагдажа, Испани болбол урдын французска болон испанска Мароккын бэеэ даанхай байдалые, марокканска гүрэнэй газар нютагай нэгэдэлые мэдэрхэ баатай боло. Мүнөө Мароккын нэгэдэлгые бүрин түгэсхэхын тула 350 квадратна километр газартай, 20 мянга шахуу хүн зонтой Танжер гэжэ марокканска газарые тус оронтой нэгэдүүлхэ шухала. Мүнөө хүрэтэр Танжерай зоно уласхоорондын захиргаанай мэдэлдэ байһан юм. Тэрэнэй составта баруунай хэдэн гүрэнүүдэй түлөөлэгшэд оролсоно. Танжерай тусхай статуста хабаадагша 8 ороной конференци (тэрэнэй хүдэлмэридэ Мароккын түлөөлэгшэд тэрэшэлэн хабаадана) марокканска правительствын үүсхэлээр октябриин 8-да Федала городто (Марокко) нээгдээ. Танжерые Мароккотой нэгэдүүлхэ тухай асуудалые тус конференци хаража үзэхэ ёһотой юм.

Энэ конференциин хүдэлмэритэй дашарамдуулан, СССР-эй МИД мэдүүлгэ толилоо. Танжерай райондо марокканска арадай эрхэ хаһажа байһан уласхоорондын захиргаанай гуримые тус конференци үгы болгохо, Мароккын хуулита эрхэнүүдые бүрин хүндэлһэнэй үндэһөөр Танжер тухай асуудалые эсэслэн шиидхэлгэдэ тэрээндэ туһалха юм гэһэн найдабаряа Советскэ правительство мэдүүлгэ соогоо элиршэлнэ.

Д. КАСАТКИН.

Чехословакида КПСС-эй ЦК-гэй делегациин ошоод байһан тухай

ПРАГА, октябриин 30. (ТАСС). Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин ЦК-гэй А. Б. Аристов түрүүтэй делегаци Чехословакиин хэдэ хэдэн городуудта, районно центрнүүд болон деревнинүүдтэ ошожо ороной ажабайдалтай болон партиина организацинуудай худэлмэриин дүй дуршэлтэй танилсажа байна. Делегациин гэшүүд Брно городой хэдэ хэдэн предприятинуудаар ябаа.

Энэ делегаци Брноһоо Братислава город ошоо. Мүнөөдэр делегациин гэшүүдтэй Словакиин Коммунистическэ партиин ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь К. Бацилек уулзаһан байгаа. Хөөрэлдөөн болоходо Словакиин Коммунистическэ партиин ЦК-гэй секретарьнууд байлсаа.

Тунисска правительствын толгойлогшын хэһэн мэдүүлгэ

ПАРИЖ, октябриин 30. (ТАСС). Франс-пресс агентствын Тунисһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, Тунисай Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Бургиба тэгшын статьяе недели бүри гарадаг «Аксьон» газетэ толилоо. Алжирай национально-сүлөөлэлгын фронтын табан хүтэлбэрилэгшэдые Франциин засагаархидай арестовалһан тухай тэрэ статья соонь хэлэгдэнэ.

Манай айлшадай, манай нүхэдүүдэй ами наһанай түлөө Франциин правительство харюусаха ёһотой гэжэ би мэдүүлнэб,—гээд Тунисай правительствын толгойлогшо статья соогоо бэшэнэ. — Хэрбээ тэдэнэрэй али нэгыень гэмтээбэл, Тунис Францитай хэтэ заяандаа эбээ таһарха байна».

«Хэрбээ Франциин хоро хүргэжэ үргэлжэлөө һаань, бидэнэр зохихо харюу үгэхэбди,—гэжэ Бургиба саашань хэлээ.—Хэрбээ хэрэгтэй болоод байгаа һаань, бүхы Тунис, тэрэ тоодо правительство, арми, национальна организацинууд, Тунисай арад Францитай тэмсэжэ эхилхэ байна».

ВЕНГРИДЭХИ БАЙДАЛ

БУДАПЕШТ, октябриин 30. (ТАСС). Имре Надь мүнөөдэр радиогоор үгэ хэлэхэ зуураа, тэрэнэй толгойлжо байһан правительство «демократическа партинуудай коалициин» үндэһэ һуури дээрэ шэнэдэхэн байгуулагдаа гэжэ мэдүүлээ. Правительство доторнь үсөөн хүнүүдэй составтай кабинет байгуулагдажа, тэрэниидэ Имре Надь, Золтан Тильди, Бела Ковач, Ференц Эрдэи, Янош Кадар, Геза Лошонци болон социал-демократическа партиин түлөөлэгшэ (тэрэнэй нэрэнь хожом мэдээсэгдэхэ) оролсоно.

Мүнөө үеын событинуудай үедэ байгуулагдаһан нютагай самоуправлениин органуудые правительство мэдэрэн тооно, тэдэ органуудта түшэглэхэ гэжэ Имре Надь хэлээ.

БУДАПЕШТ, октябриин 31. (ТАСС). Будапештдэхи промышленна олонхи предприятинууд ажаллаагүй. Фабрика болон заводууда байгуулагдаһан худэлмэришэнэй соведүүд иигэжэ мэдүүлнэ: «Худэлмэришэд болон албахаагшадай бүхы эрилтэнүүдые хангаагүй байгаа һаань», тэдэнэр ажалдаа гарахагүй юм.

Советскэ сэрэгүүд Будапештһээ гаргагдаа.

«Непсава», «Мадьяр Фюггетленшег», мүн бусадшье газетэнүүд мүнөөдэр Будапештдэ гараа.

Үдэшэлэн городой үйлсэнүүдтэ хүн зон олоороо гараа. Автомобильнууд ябажа эхилээ. Гэбэшье, нийтын транспорт хүдэлжэ эхилээдүй байна.

Правительство таряашадта хандалга гаргаа. Һүүлэй хэдэн жэлэй турша соо хүдөө ажахын политика бэелүүлхэдэ гарган алдуугаа правительство заһаха гэжэ шиидэһэн гэдэ правительствын хандалга соо хэлэгдэнэ. Намарай ажал худэлмэриие дүүргэхэ тээшэ мүнөө үеын яаралтай зорилгонуудай нэгэн болоно гэжэ хандалга соонь хэлэгдэнэ. Энэ худэлмэриие нютагай национальна комитедүүд эмхидхэхэ зэргэтэй. Тиихэдээ машинно-тракторна станцинууд болон хүдөө ажахын предприятинуудтахи управлениин органуудтай харилсаа байгуулха зэргэтэй.

Будапештдэ комендантска харуулнууд табигдахаяа болёо

БУДАПЕШТ, октябриин 31. (ТАСС). Венгриин дотоодын хэрэгүүдэй министерствын коммюнике толилогдоо.

Тэрэ коммюникейн ёһоор, Будапештдэ комендантска харуул октябриин 31-һээ табигдахая болибо.

ООН-эй Аюулгүйн Соведтэ

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 30. (ТАСС). «Египедтэ эсэргүү Израилиин доботолгые дары болюулха хэмжээнүүдые» зүбшэн хэлсэхэ зорилготойгоор Аюулгүйн Совет яаралтай гуримаар мүнөөдэр зарлагдаһан байгаа.

Дайнай ябуулганууды шалтаг болгон, Суэцкэ каналай зонодо Англиин болон Франциин сэрэгүүдэ оруулха гэжэ шиидэһэн тухай Аюулгүйн Соведэй заседаниин урда тээ Лондонһоо, Парижһаа абтаһан мэдээсэлнүүд Израилиин бүдүүлиг провокаци хэнэй туһада, юундэ хэгдээб гэжэ харуулна.

Аюулгүйн Соведэй заседани дээрэ США-гэй түлөөлэгшэ Лодж түрүүлэн үгэ хэлээ. Тэрэ Египедтэ эсэргүү Израилиин дайнай ябуулганудые болюулхын тулада яаралтай хэмжээнүүдые абаха шухала гэжэ зааха зуураа, «энэ болоһон ушар байдалые хэншье өөрынгөө зорилгоор хэрэглэхэ ёһогүй» гэжэ мэдүүлээ.

Дайнай ябуулганудые Израилиин болюулха эрилтэ резолюциие Соведэй үдэрэй заседани дээрэ оруулхаб гэжэ Лодж мэдүүлээ.

Югославиин ба Иранай түлөөлэгшэнэр Аюулгүйн Совет яаралтай хэмжээнүүдые абаха ёһотой гэжэ тэрэшэлэн хэлэбэ.

Удаань СССР-эй түлөөлэгшэ А. А. Соболев үгэ абаба.

Израилиин дайлан ороһонтойнь дашарамдуулан Египетскэ правительствын хэһэн мэдүүлгэ

КАИР, октябриин 31. (ТАСС). Израилиин дайлан ороһонтойнь дашарамдуулан Египетскэ правительствын хэһэн иимэ мэдүүлгэ толилогдоо:

Израиль хадаа Египедэй территори дээрэ сэрэгээ оруулхадаа уласхоорондын эрхые, ООН-эй Уставые, тэрэшэлэн эблэрэлгэ тухай хэлсээе эбдэһэн байна. Израилиин иимэ аяг ааша хадаа Египедэй бэеэ даанхай, аюулгүй байдалда эсэргүүгээр хэгдээ.

Тиимэһээ Египетскэ правительство ООН-эй Уставай ёһоор бэеэ хамгаалха эрхэтэй байна.

Израилиин засагаархидай тусхай мэдүүлгэ хэбэшье, Израиль хорото хэрэг үүсхэбэ. Израилиин засагаархидай хэһэн мэдүүлгэ соонь иигэжэ хэлэгдэһэн байна: «бидэнэр ямаршье дайн сэрэг үүсхэхэгүйбди, бидэнэр хилээ хамгаалха зорилгоор зэбсэргэ хүсэнүүдээ бэлэн болгообди».

Израилиин премьер-министр, Вашингтондо байгаа тэрээнэй посол нэгэ үдэрөөр урид үгэ хэлэхэдээ, Израиль дайн сэрэг үүсхэхэгүй юм гэжэ мэдүүлһэн байгаа. Эдэ бүхы мэдүүлгэнүүдынь худал хуурмаг байгаа гэжэ мүнөө эли болобо. Израилиин хүтэлбэрилэгшэд тиимэ мэдүүлгэ хэхэдээ, дэлхэйн олониитые мэхэлжэ, Египедтэ харата муухайгаар доботолхо гэһэн һэдэлгэтэй байгаа.

Израилиин үсэгэлдэр хэһэн тухиралта хадаа һүүлэй хэдэн жэлэй турша соо Египедэй, Арабска гүрэнүүдэй хилэ дээрэ хэжэ байһан доботолгонуудайнь нэгэн болоно. Израиль иимэ доботоло хэхэдээ Дунда Зүүн зүгтэхи байдалые түгшүүрилтэй болгохо зорилго урдаа табина. Израилиин энэ хорото ябуулгые уласхоорондын организацинууд нэгэнтэ бэшэ буруушаалһан байна.

Египедэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй главна командованиин мэдээсэл

КАИР, октябриин 31. (ТАСС). Египедэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй главна командовани Каирай сагаар һүүлиин нэгэ часта иимэ мэдээсэл дамжуулаа:

Израилиин дайлан ороһонһоо хойшо 24 часай турша соо Египедэй сэрэгүүд дайсанда харюу үгэжэ байна. Сэрэгэй ямар нэгэн доботоло Суэцкэ каналда аюул тохёолдуулхагүй, каналаар суднануудай сүлөөтэйгөөр ябахадань ямаршье һаалта ушаруулагдахагүй. Египедэй зэбсэгтэ хүсэнүүд каналые али болохо аргаар хамгаалха шадалтай байна.

Англи Франци хоёрой шанга эрилтые Египет буруушаана

КАИР, октябриин 31. (ТАСС). Каирска радиогой дамжуулһанай ёһоор, Президент Насер Египедтэ байгаа Англиин посолтой уулзаад, тэрээндэ иимэ мэдүүлгэ хээ: Англи, Франци хоёрой Египедэй правительствын урда табиһан шанга эрилтые Египет буруушааба байна. Юуб гэхэдэ, иимэ эрилтэ Египедэй нэрэ хүндые, бэеэ даанхай байдалые доромжолно, тэрэшэлэн ООН-эй Уставтай ёһо гуримтайнь зүришэлдэнэ.

Манай орондо Израилиин дайлан ороод байхада Англи Франци хоёр дайлаанай талада ороод байна. Египет хадаа ямар нэгэн эсэргүүсэлгэ хамаагүйгөөр хандажа шадахагүй байна, тиимэһээ өөрынгөө нэрэ хүндые, бэеэ даанхай байдалые хамгаалхын түлөө тэмсэхэ юм,—гэжэ Англиин посолдо Насер хэлээ.

Франциин хэрэгүүдээр Египедтэ байгаа этигэмжэтые урижа асараад, Президент Насер мүн лэ тиимэрхүү мэдүүлгэ хэһэн байна. Удаань президент Насер США-гэй, Советскэ Союзай, Югославиин, Индонезиин посолнуудые, тэрэшэлэн Индиин хэрэгүүдээр Египедтэ байгаа этигэмжэтые урижа асараад, Египедтэ тохёолдоод байһан мүнөөнэй оршон байдалтай танилсуулаа. Президент Насер энэ асуудалаар США-гэй Президент Эйзенхауэртэ, Премьер-Министр Булганинда, Маршал Титодо, Индиин премьер-министр Неруда, Индонезиин президент Сукарнодо бэшэг эльгээгээ.

Англи Франци хоёрой Египедтэ хэһэн шанга эрилтые Аюулгүйн Соведэй заседани дээрэ яаралтай сагаар хаража үзэт гэһэн гүйлтатайгаар ООН-до Египет хандаһан юм гэжэ Каирай радио мэдээсээ.

ИЗРАИЛИИЕ ХЭН ТУХИРНАБ?

Египедтэ израильска сэрэгүүдэй доботолон ороһон тухай английска газетэнүүд бэшэнэ

ЛОНДОН, октябриин 30. (ТАСС). Египедтэ Израильска сэрэгүүдэй доботолон ороһон тухай олон тоото мэдээсэлнүүдые, статьянууд болон тайлбаринуудые бүхы газетэнүүд толилоо. Израильска сэрэгүүдэй доботолон ороһон ябадал Англиин эсэргүү ябуулганууудай тодорхой түсэбэй миил нэгэ хубинь болоно гэжэ буржуазна газетэнүүдэй бэшэһэн дээрэһээ ойлгожо болоно. «Таймс» газетын тель-авивска корреспондент иигэжэ мэдээсэнэ: «Египедэй территоридо доботолон ороһон энэ ябадал зарим баруун гүрэнүүдэй эдэбхитэй дэмжэлгэтэйгээр бэшэшье һаа, ядажа сагта тэдэнэй зоргоорһ Египедые табиһан дээрэһээ болоо...»

Израилиин эээрхэг түримхэй ябуулгаһаа тудажа магад аюулые засаха зуураа, энэ районо тохёолдоод байһан ушар тушаа Англи ямар хэмжээ абажа болохо байнаб гэжэ газетэнүүд тодорхойгоор бэшэнэ. Энээнтэй дашарамдуулан шэнэжэлэгшэд 1950 оной гурбан талын (США, Англи болон Франци) уришагта декларацида тухай һануулна. Аюулта байдалай тохёолдоо һаань, арабска гүрэнүүдэй хэрэгүүдтэ баруун гурбан гүрэнүүдэй хамаарал туһай декларации харaална. Тэрэшэлэн 1954 оной англо-египетскэ договорто түшэглэнэд. Тус договорой ёһоор, Египедэй территоридо доботоло болоо һаань, Англи Суэцкэ каналай зонодо сэрэгэй базануудые дахяад эзэлхэ эрхэтэй болохо байна.

Газетэнүүдэй мэдээсэл дээрэһээ харахада, Англи болон Франци Дунда далайн оршондо сэрэгэй хэдэ хэдэн хэмжээнүүдые абаа.

«Дэйли Дүүрээ»һээ хойшо английска сэрэгэй корабльнуудай эгээн хүсэтэ оперативна соединени Дунда далайн зүүн хуби тээшэ ябуулагдаа. Тус соединени Египедтэ Израилиин атака хэхэһээ 24 час урид Мальтаһаа ябаа»—гэжэ «Англи Суэцтэ дахин эзэн болохо гү?» гэһэн гаршагтай статьи соогоо «Дейли мейл» газетэ мэдээсэнэ. Газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, сэрэгэй корабльнуудай тус соединенидэ «Альбион», «Игл» гэдэг авианосецууд, «Ямайка», «Бирмингам» гэдэг крейсернүүд, «Дэринг» тухэлэй тон шэнэ хэдэн корабльнууд болон эсминецүүд оролсоно. Кипр болон Мальта дээрэхи английска сэрэгүүд, тэрэ тоодо парашютна отрядууд дайшалха бэлэн болгогдонхой гэжэ «Дейли мейл» газетэ нэмэнэ.

Сэрэгэй эдэ корабльнууд «һуралсалай» зорилгоор гараа гэжэ тэмдэглэхэ зуураа, «Дейли экспресс» газетэ иигэжэ мэдүүлнэ: «Зэбсэгтэй энэ соединени Суэцкэ канал дотор Англиин интересүүдые хамгаалха шадаха байна».

Дунда далай дээрэ английска флодой корабльнуудые ондоо тээшэ ябуулалга «Суэцкэ базые ашаглалгада оруулха шиидхэбэри Англиин дары түргэн абаха арга боломжотой байһан тухай гэршэлнэ»,—гэжэ английска парламентын гэшүүдэй һанал бодол баримталан «Бирмингам пост» газетэ мэдүүлбэ.

Ливанай правительство Египедые дэмжэнэ

БЕЙРУТ, октябриин 31. (ТАСС). Ливанай правительствын үсэгэлдэрэй заседани дээрэ Англиин, Франциин зүгһөө Египедэй правительстводa хэгдэһэн шанга эрилтэ зүбшэн хэлсэгдээ. Египедые Ливанай дэмжэхэ байһые баруун гүрэнүүдтэ дуулгаха гэһэн шиидхэбэри заседани дээрэ баталан абтаа.

Ливанай гадаадын хэрэгүүдэй министр Лахуд тэрэ үдэртөө Англиин, Франциин посолнуудта иигэжэ мэдүүлээ: Англи Франци хоёрой Египедтэ хэһэн шанга эрилтыень Ливан Египет хоёр буруушаажа байна, Суэцкэ канал шадар хариин гүрэнүүдэй ямар нэгэн сэрэгүүдые оруулхаһаа арсана.

Ливанай премьер-министрын хэһэн мэдүүлгэ

БЕЙРУТ, октябриин 31. (ТАСС). Ливанай премьер-министр Абдаллах Яфи парламентын заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ иигэжэ мэдүүлээ: арабска гүрэнүүдэй аюулгүй байдалые хамтаараа хамгаалха тухай хэлсээе бэелүүлэн Ливан Египедтэ туһалхаар бэлэн байна.

Арабска гүрэнүүд Египедые дэмжэхэ байһанаа мэдүүлнэ

БЕЙРУТ, октябриин 31. (ТАСС). Египедтэ Израилиин дайлан ороод байһантай дашарамдуулан Сириин, Иракай, Иорданиин, Саудовско Аравиин правительствонууд египетскэ правительстводa хандаха зуураа, иигэжэ мэдүүлээ: Египедые али болохоор дэмжэхэбди, хэрбээ туһаламжа эрээ һаань, сэрэгээшье оруулхаар бэлэн байнабди.

Сириин арад, правительство, арми Египедтэ туһалха юм

ДАМАСК, октябриин 31. (ТАСС). Министрнүүдэй Соведэй, тэрэшэлэн Сириин армиин дээдэ тушаалта офицернүүдэй хамтын заседани үсэгэлдэр үдэшэлэн болоо. Тэрэ заседанида премьер-министр Сабри Асали түрүүлэгшээр һуугаа.

Премьер-министр Асали заседаниин дүүрэхэдэ хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ иигэжэ мэдүүлээ: «Египедые дэмжэхын тула бидэнэр шухала хэмжээ абаабди... Гурбан гүрэнэй хоорондо баталагдаһан сэрэгэй хэлсээ бидэнэр бэелүүлхэ байнабди». Сириин республикын президентын уялгые дүүргэжэ байһан Назим Кудси Египедэй президент Гамаль Абдель Насертэ телеграмма эльгээгээ. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ: «Сириин арад, правительство, арми Египедтэ туһалха юм».

Баруун гүрэнүүдэй дэмжэлгээр арабска гүрэнүүдтэ эсэргүүсэн Израилиин хэжэ байгаа хорото аашые түргэн саг соо болюулха шухала гэжэ Сириин хэблэл, олониитэ эрилтэ соогоо заана.

Сиридэ онсо байдал соносхогдобо

ДАМАСК, октябриин 31. (ТАСС). Египедтэ Израилиин сэрэгүүдэй дайлан ороһонтойнь дашарамдуулан Сириин правительство орон дотороо онсо байдал соносхохо тухай шиидхэбэри гаргаа.

Хэблэлэй гараһан правительствын декредтэ иигэжэ хэлэгдэнэ: «Сиридэ октябриин 30-һаа онсо байдал соносхогдоно. Премьер-Министр Сабри Асали сэрэгэй губернатораар томилогдоо».

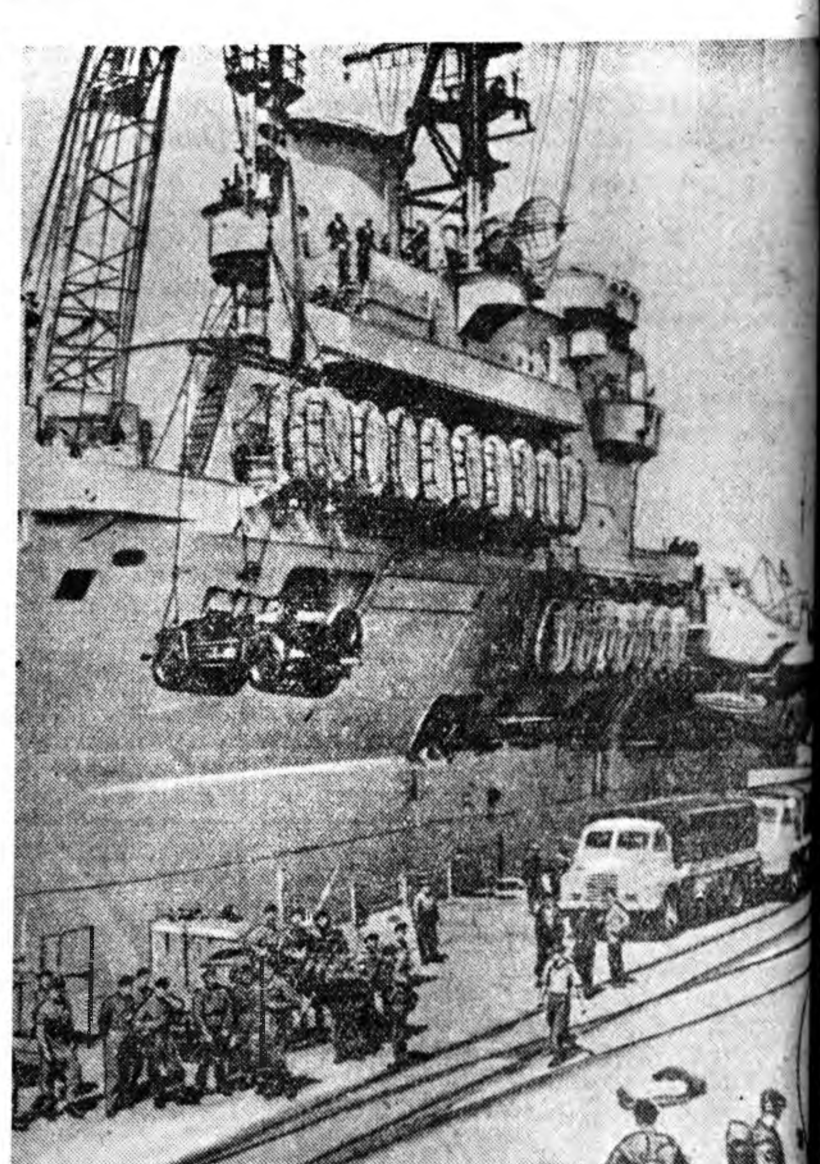
Октябриин 30-най 22 час 30 минутаһаа Сириин бүхы аэродромууд хаагдаа. Сириин территори дээгүүр хариин гүрэнэй самолёдуудай ниидэхэнь хоригдобо.

Иорданида онсо байдал соносхогдоо

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 31. (ТАСС). Израилиин Египедтэ дайлан ороһонтойнь дашарамдуулан Иорданиин правительство октябриин 30-һаа бүхы орон дотороо онсо байдал соносхоо гэжэ Ассошиэйтед пресс агентствын корреспондент Амманһаа мэдээсэнэ.

Ливанда онсо байдал соносхогдобо

БЕЙРУТ, октябриин 31. (ТАСС). Израилиин сэрэгүүдэй Египедтэ дайлан ороһонтойнь дашарамдуулан Ливанай бүхы территори дээрэ онсо байдал соносхогдоо.

Суэцкэ каналай компаниие египетскэ правительствын национальна болгоһонтойнь дашарамдуулан Баруун Европын хэдэ хэдэн капиталист оронууд, тэрэшэлэн США Египедые айлган һүрдөөхэ политика бэелүүлжэ оролдоһон байна. Великобритани һүүлэй үедэ Дүтын ба Дунда Зүүн зүгэй сэрэгүүдээ нэмэжэ эльгээгээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Портсмут гэжэ портдо «Тезеус» гэжэ авианосецто сэрэгэй хэрэгсэлнүүд ашаалагдажа байна. ТАСС-эй фотохроника.

Саудовска Аравиин бүхы хүн зон сэрэгэй албанда татагдаха болоо

ПАРИЖ, октябриин 30. (ТАСС). Франс-пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, орон доторхи бүхы хүн зониие сэрэгэй албанда татаха декредтэ Саудовска Аравиин Сауд гэгшэ гар табяа.

Египедтэ Израилиин сэрэгүүдэй доботолон ороһон тухай парижска газетэнүүд бэшэнэ

ПАРИЖ, октябриин 30. (ТАСС). Египедтэ израильска сэрэгүүдэй доботолһон ябадалые мүнөөдэр олонхи буржуазна газетэнүүд сэхэ һаншаан тайлбарилна. Израилиин эээрхэг түримхэй аашые газетэнүүд сагааруулхые һэдэнэ.

Тиихэтэй хамта тус газетэнүүд французска правительствын сэрэгэй хэмжээ-ябуулганууд тухай, тусхайлбал, Дундада далай дээрэ французска сэрэгэй корабльнуудые ондоо тээшэнь ябуулаад, Кипртэ сэрэгүүдые абаашаһан тухай мэдээсэнэ.

Газетэнүүдэй бэшэһэн харахада, Франциин болон Англиин засаг баригшад Египедтэ эсэргүү доботолон ябадалые Суэцкэ каналай зонодо хэзээ эзэлхын тулада һамбаа һанаатай. «Монд» газетэ Лондон английска болон французска хэһэн ажал-ябуулганууд хэлэлөөн тухай бэшэхэ зуураа, «Дүтын Зүүн зүгтэхи «ниитын шугам» зохёожо байна гэжэ тэмдэглэнэ».

Египедтэ Израилиин сэрэгүүдэй дайлан ороһон тухай

ТЕЛЬ-АВИВ, октябриин 31. (ТАСС). Синайска хахад арал дээрэ Израилиин, Египедэй сэрэгүүд дайлалдажа үргэлжэлһөөр гэжэ тусхай мэдээсэлнүүдтэ эли болоо. Дайлалдаан тухай Израилиин армиин гаргаһан һүүлшын коммюнике үсэгэлдэр үдэрэй 1 часта толилогдоо. Египедэй армиин зүгһөө Израилиин шанга сохилто абажа шаа дабшаагүй дээрэһээнь коммюнике толилогдоогүй гэжэ саагдана. Суэцкэ канал шадар Англи Франци хоёрой сэрэгэй Израилиин сэрэгүүдтэ дайлан байна гэжэ багсаагдана.

Израилиин правительствын хэһэн мэдүүлгэ

ТЕЛЬ-АВИВ, октябриин 31. (ТАСС). Дайн байдалдаа болюулхаад, Израилиин, Египедэй зэбсэгтэ хүсэнүүдые Суэцкэ каналһаа гэдэргээн арбан милиин газарта абаашаха гэһэн Англи Франци хоёрой дурадхалые Израилиин правительство зүбшөөгөө.

Англи Франци хоёрой дурадхалые Израилиин зүбшөөһэнииинь ойлгосотой байна. Юуб гэхэдэ, Англи Франци хоёр энэ дурадхалаар Суэцкэ каналда хүрэтэр хүрэтэр Израилиин сэрэгүүдые урмашуулна.

Египедэй территоридо Израилиин сэрэгүүдэй ороһон ушар баруун гүрэнүүдэй, Израилиин хамтаран хэлсээ хэгдэһэнэй үрэ дүн болоно гэжэ дээрэ дурсагдаһан зарим гэршэлнэ.

Египедтэ харшаар Англи Франци хоёрой гаргаһан хорото ааша

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 31. (ТАСС). Ассошиэйтед пресс агентствын корреспондентын Парижһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр Гринвичын сагаар 16 час 40 минутада, Москвагай сагаар 19 час 40 минутада Англи Франци хоёрой сэрэгүүд Суэцкэ канал шадарай газарые сэрэгэй таа бомбодожо эхилбэ гэжэ Франциин национальна оборонын министерство мэдээсээ.

Франци Англи хоёрой сэрэгүүд тэрэшэлэн далайн сэрэгүүд ушар бомбодожо эхилбэ гэжэ министерствын мэдээсэлһээ эли болоно.

Каирые бомбодобо

ПАРИЖ, октябриин 31. (ТАСС). Франс Пресс агентство иигэжэ дамжуулна: Египетскэ армиин главна командованиин 7-дохи номерой коммюнике мүнөө үдэшэлэн Каирай радио дамжуулаа. Тэрэ коммюнике соонь иигэжэ хэлэгдэнэ: Англиин хүндэ бомбардировщигууд мүнөөдэр Гринвичын сагаар 17.00 (Москвагай сагаар 20.00) Каирые бомбодоо.

Томо калибрын бомбонууд шэлэн шатаадаг бомбонууд Египедэй столица дээрэ унажа, мальна хохидол ушаруулаа.

Американска сэрэгэй корабльнууд Голландида ошобо

ГААГА, октябриин 30. (ТАСС). США-гэй сэрэгэй корабльнуудай томо отряд дурбэн үдэр байхаар үсэгэлдэр Роттердамда ерээ. Тус отряд 10 корабльһаа бүридэнэ, тэдэнэй борт дээрэ 3800 гаран матросууд болон офицернүүд бии. Американска сэрэгэй корабльнууд Роттердамһаа Гамбург ошохо гэжэ «Де Фолкстрант» газетэ мэдээсэнэ.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00965. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №